

INS

INSPIRATIVNÍ STORY

1/2026 | Čtvrtletník Svazu měst a obcí České republiky

Přežijí malé
obce rok 2050?

Slovo předsedy Svazu měst a obcí ČR	str. 5
Střípky	str. 7
Krátké zprávy ze světa samospráv	
Svazová agenda	str. 10
Z jednání komor, komisí a pracovních skupin Svazu	
Přežijí malé obce rok 2050?	str. 12
Téma vydání	
I s málem peněz se dá udělat hodně muziky	str. 13
Na staré stezce dnes: Všeruby, Kdyně a Rokycany	str. 27
Informace, které mohou zachránit život	str. 62

ČASOPIS SVAZU MĚST A OBCÍ ČR

Vychází v nákladu 3200 kusů zdarma.

Vydává SMO ČR.

Za zpracování a obsahovou náplň odpovídá redakce: Alexandra Kocková, Lenka Zgrajová

Kancelář: 5. května 1640/65, 140 00 Praha 4

tel.: 234 709 711, e-mail: kockova@smocr.cz

ID datové schránky: 5fkgwn3

Grafická úprava a DTP: www.magnetico.cz

Tisk: Jiřina Danková

Titulní strana: Pavel Drahovzal, starosta obce Velký Osek

Ev. č.: MK ČR E 14584

Vážení čtenáři,

každé vydání našeho časopisu je mozaikou témat, která spojuje jedno společné – každodenní odpovědnost za kvalitu života v našich městech a obcích. Ani toto číslo není výjimkou. Přinášíme příklady dobré praxe, konkrétní zkušenosti z terénu i témata, která rezonují napříč samosprávami bez ohledu na jejich velikost.

Velký prostor věnujeme dostupnosti základních služeb a jejich proměně v čase – ať už jde o udržení obchodní obslužnosti na venkově, moderní technologie v prodejnách, nebo širší otázku, jak posilovat životaschopnost menších obcí. Ukazujeme, že klíčem je spolupráce – mezi obcemi, státem, podnikatelským sektorem i neziskovými organizacemi.

V rubrice zdravotnictví se zaměřujeme na prevenci a podporu těch nejzranitelnějších. Představujeme organizace, které pomáhají odstraňovat bariéry v každodenním životě nevidomých a slabozrakých i šířit důležité informace o prevenci onkologických onemocnění. I zde se potvrzuje, že informovanost a sdílení zkušeností jsou základním předpokladem pro zdravé a soudržné komunity.

Děkujeme, že společně s námi hledáte cesty, jak posilovat stabilitu, dostupnost služeb a kvalitu života v českých městech a obcích. Přejeme krásné Velikonoce.

Za redakci Alexandra Kocková

KRAJSKÁ 20 SETKÁNÍ 26

nová
města

nová
témata

praktická
inspirace

19. 3. 2026
LIPNO NAD VLTAVOU

9. 4. 2026
BROUMOV

24. 3. 2026
LIBEREC

14. 4. 2026
KOPŘIVNICE

26. 3. 2026
MLADÁ BOLESLAV

16. 4. 2026
LUHAČOVICE

31. 3. 2026
SOKOLOV

prakticky.
srozumitelně.
z terénu.

26
KRAJSKÁ
SETKÁNÍ

Registrujte se na smocr.cz

slovo předsedy

V prvním letošním čísle INS se věnujeme otázce přežití malých obcí. Nemá to silné slovo – mnohé z nich dnes čelí nedostatku financí, personálních kapacit i rostoucím nárokům na výkon veřejné správy. Jednou z cest, jak tyto výzvy zvládnout, je meziobecní spolupráce.

Svaz měst a obcí ČR se jí systematicky věnuje již více než deset let. V roce 2013 jsme zahájili projekt Podpora meziobecní spolupráce, na který navázal projekt Posilování administrativní kapacity obcí na bázi meziobecní spolupráce. Zapojilo se 83 dobrovolných svazků obcí napříč republikou a díky projektu v letech 2016–2021 vznikala Centra společných služeb.

Ta posílila odborné zázemí obcí, umožnila sdílet zaměstnance i agendy a zlepšila dostupnost veřejných služeb pro občany. Většina zapojených svazků po-

kračuje ve spolupráci dodnes. Inspiraci přitom nacházíme i v zahraničí – například ve Francii, kde má spolupráce obcí dlouhou tradici.

Dnes podporujeme rozvoj společenství obcí jako další přirozený krok. Zkušenosti jsou jasné: kdo spolupracuje, získává – větší jistotu, odbornost i perspektivu do budoucna.

Stačí trochu, třeba jen pravidelné setkávání na poradách starostů. Takové pořádáme i u nás a starostové informovanost a možnost sdílení kvitují. Je pak díky tomu blíže k dalším krokům. Konkrétním příkladem je u nás odpadová společnost Ekor, kterou vlastní DSO Severovýchod. Obce díky tomu mají přímý vliv a dohled na to, za jakých podmínek se pracuje s odpadem na Kyjovsku.

František Lukl

KONFERENCE PRO MALÉ OBCE, JEJICHŽ
BUDOUCNOST SE NETVOŘÍ **OD STOLU.**

V E S N I C E

2 1 . S T O

— L E T Í

Konkrétní **řešení** místo obecných frází.
Zkušenosti starostek a starostů z **praxe**.
Diskuse o rozvoji, spolupráci, administrativní
zátěži i chytrém využití **AI**.

SMO
SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY

19 | 03
2026

LIPNO NAD VLTAVOU

Střípky

Novela zákona o ochraně zvířat proti týrání od začátku nového roku stanovuje, že **držet psy dlouhodobě uvázané na řetězu je v Česku zakázáno**. Jak ale vyhovět formulaci ustanovení v praxi? Dříve zákon zakazoval uvázování psů jen ve chvíli, kdy došlo k týrání zvířete, a veterináři jej mohli odebrat pouze v případě, kdy byla zvířata v zuboženém stavu. Od prvního ledna je možné svého psa uvázat pouze pod dozorem a ve výjimečných případech. Jinak hrozí vysoká pokuta, u fyzických osob podle české justice až milion korun. Na krátkou dobu může být pes uvázaný pod dohledem chovatele nebo pověřené osoby při krmení, ošetřování nebo při policejním výcviku. Výjimečně v případě, kdy omezení pohybu nelze docílit jiným vhodným způsobem. Co ale dělat např. v případě, že máme návštěvu a psa chceme z bezpečnostních důvodů uvázat raději jinde? Zůstaneme tam s ním a návštěva se obslouží a „pokecá“ sama?

Kde si u nás nejvíce pochutnáte? **Podle prestižního Průvodce MICHELIN patří Česko mezi nejvýraznější gastronomické destinace světa**, konkrétně je na 16. místě. Tomuto posunu napomohl historicky první Průvodce MICHELIN pro Česko, který nasměroval inspektory daleko za Prahu, celkem do 79 restaurací. Doporučení směřují zejména na jižní Moravu, kde se snoubí vinařství s poctivými lokálními surovinami, do ikonického lázeňského města Karlovy Vary nebo do středních a jižních Čech, které vedle gastronomie nabízejí také síť historických měst kolem řek, trhy a cyklostezky. Podle ředitele České centrály cestovního ruchu – CzechTourism Františka Reismüllera je zařazení Česka k nejatraktivnějším gastronomickým destinacím světa velkým úspěchem na mezinárodní úrovni. V letošním výběru Průvodce MICHELIN figuruje po boku světových gastronomických lídrů, které udávají globální trendy – od Benátek a Amalfského pobřeží přes Dolomity, Wrocław či Kappadokii až po Québec, Vancouver nebo americký Jih.

Nevšední **výškovou prohlídku soukromé nemovitosti pomocí dronu, jako první v republice, nabízí Městská policie Šumperk.**

Kvůli mnohým se případy, kdy docházelo k padání narušených materiálů z budovy na ulice, si ho pořídila v rámci preventivního projektu. Dron může zkontrolovat komín, odhalit popraskanou omítku ve vyšších polohách domu, poškozenou střešní krytinu či římsu, ale i další problémy v těžko přístupných místech. Služba je bezplatná a lidé o ni mohou požádat e-mailem adresovaným městské policii. Využít tuto možnost lze i jinde, např. v lesích. Vybraní strážníci absolvovali potřebný kurz a složili zkoušky na úřadu pro letectví. Nabídku ocenil i místopředseda Svazu Pavel Drahovzal: „Jde o poměrně inovativní službu, očekávám, že do budoucna velmi využívanou. Dron může i tam, kam se člověk dostává jen velmi obtížně, takže bude užitečná zejména u členitých historických objektů.“

MMR připravilo **vzorovou vnitřní směrnici pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu**, která má obcím usnadnit každodenní praxi. Směrnice nabízí jasná, srozumitelná a kompletní pravidla, pomáhá předejít chybám a snižuje administrativní i právní nejistotu. Po doplnění údajů ji mohou obce přímo převzít jako vlastní interní předpis, případně využít jako inspiraci. Směrnice se vztahuje na **dodávky a služby do 3 mil. Kč bez DPH a stavební práce do 9 mil. Kč bez DPH**, které tvoří významnou část zakázek zejména u menších obcí. Pomáhá naplnit zákonné zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace i tam, kde obce nemají rozsáhlé zkušenosti. Dokument přehledně popisuje tři způsoby zadání (přímé zadání, uzavřená výzva, otevřená výzva), včetně doporučených finančních limitů, postupů a dokumentačních povinností. Dává obcím oporu při rozhodování, kdy stačí přímé oslovení dodavatele a kdy je nutná otevřená soutěž.

Od 15. ledna 2026 zavádí MMR **nový jednotný vizuální styl státní správy**. Postupně se projeví v komunikaci všech ministerstev a úřadů v celé České republice. Cílem je srozumitelnější, přehlednější a jednotná komunikace státu, aby občané na první pohled poznali oficiální materiály a lépe se v nich orientovali. Nový styl se bude používat na úředních dokumentech, webech, sociálních sítích i v označení úřadů. Jednotný vizuální styl zároveň sníží náklady na provoz a správu různých grafických podob jednotlivých institucí. Všechny nové materiály budou od 30. dubna 2026 povinně vytvářeny podle jednotných pravidel. V prosinci 2025 byl jednotný vizuální styl schválen vládou České republiky. MMR se následně ujalo role koordinátora jeho implementace do praxe.

MV ve spolupráci s MZ připravilo nový **metodický materiál k vydávání OZV obcí, které upravují užívání psychomodačních a vybraných psychoaktivních látek** na některých místech či při akcích. Materiál poskytuje obcím doporučení a návod, jak efektivně a právně správně regulovat tato místa a činnosti, a je dostupný na webových stránkách Ministerstva vnitra → Dokumenty ODK. Obce, které mají zájem o individuální metodickou podporu při přípravě nových vyhlášek, se mohou obrátit na pracovníky dozorových pracovišť. Tato podpora zahrnuje konzultace k právnímu rámci, doporučené postupy i praktické zkušenosti z jiných obcí.

Žije ve vaší obci/městě více lidí, než je trvale hlášeno?

Zkuste to třeba jako ve Znojmě. To se rozhodlo motivovat obyvatele města k přihlášení tak, že jim slibuje jisté výhody. Vedení Znojma pracuje na projektu elektronické rezidentní karty občana. Budou mít např. levnější parkování, využívání sportovišť nebo lístky do divadla. Systém spustí od příštího roku. Krok zajistí, aby evidence obyvatel odpovídala skutečnému stavu a Znojmo navíc získá vyšší státní dotace a samozřejmě vyšší podíl z daní. Podobné systémy výhod fungují i v dalších městech napříč republikou. Být trvalým občanem města se musí vyplácet.

Inspirujte se v Jablonci nad Nisou. Město spustilo **Portál Jablonečana**, moderní digitální rozhraní pro komunikaci občanů s magistrátem. Dotační projekt spolufinancovaný z EU (IROP) se realizoval v roce 2025, celkové náklady dosáhly 4,1 mil. Kč. Portál umožní občanům vyřizovat řadu úředních záležitostí online, s využitím interaktivních formulářů, které odpovídají aktuálním agendám. Cílem je tedy šetřit lidem čas a nabídnout jim možnost vyřídit si běžné úřední věci z pohodlí domova. Celkově by tedy mělo dojít ke zjednodušení komunikace obyvatel s magistrátem.

Odmítavé stanovisko Svazu – SMO ČR i nadále odmítá tvrzení společnosti PLASTIC WASTE FREE EPR a.s. ohledně smlouvy o úklidu volně pohozených vlhčených ubrousků. Již na konci listopadu minulého roku Svaz obcím nedoporučil smlouvu podepisovat a toto stanovisko zůstává beze změny. Svaz neodsouhlasil návrh smlouvy ani její principy a nikdy nedal souhlas k využití svého jména jako argumentu pro její podpis. Výrobce dosud neakceptoval požadavky Svazu na reálnou refundaci nákladů spojených s úklidem vlhčených ubrousků, a navrhovaná kompenzace 0,79 Kč na obyvatele neodpovídá skutečným výdajům samospráv. Svaz proto doporučuje smlouvu neuzavírat a opakovaně vyzývá výrobce k převzetí plné finanční odpovědnosti za ekologické odstranění jejich výrobků.

Svazová agenda v kostce

Jednání s misí Mezinárodního měnového fondu

22. ledna 2026, Praha

Zástupci Svazu se sešli s misí Mezinárodního měnového fondu. Diskutovali o klíčových tématech, která ovlivňují fungování českých měst a obcí – zejména v oblasti bydlení a územního rozvoje. Hovořilo se o faktorech ovlivňujících vývoj cen bydlení a klesající dostupnosti, o hlavních překážkách v povolenacích procesech na úrovni obcí a možnostech jejich zjednodušení, dále o administrativní a procesní reformě, která by mohla zkrátit dobu výstavby a snížit náklady, o dopadech územního plánování a regulaci využití území na dostupnost stavebních pozemků.

Pracovní skupina obcí II. typu

22. ledna 2026

Zabývala se především postavením a kompetencemi obcí, které se vlivem digitalizace a centralizace postupně oslabují. Klíčovým tématem byla diskuse o společenství obcí jako nástroji pro zachování suverenity a zajištění sdílených služeb, např. sociální péče, školství nebo odpadové hospodářství. Řešila i dostupnost veřejných služeb, konkrétně budoucnost stavebních úřadů, poštovních poboček a úřadů práce v regionech. V rámci dalších bodů probírala otázky dostupnosti bydlení, registrace zvířat a fungování systému eTurista. Skupina zdůraznila nutnost zachovat fyzicky dostupná kontaktní místa pro asistenci občanům při využívání online služeb veřejné správy.

Komise pro kohezní politiku

27. leden 2026

Na jednání byly nejprve podány informace k přípravě nového programového období 2028 – na úrovni EU pokračují vyjednávání legislativního balíčku k víceletému finančnímu rámci po roce 2028, probíhá fáze konkrétního draftování s cílem uzavřít klíčové prvky, a to včetně finančních částí.

Z vyjednávání vyplývá potřeba včasné metodické přípravy, oddělení SZP od Národního a regionálního partnerského plánu (NRPP) a zachování kontinuálních implementačních struktur. NRPP bude po roce 2028 klíčovým dokumentem a bude spojen se Strategickým rámcem politiky soudržnosti 2028+, který bude aktualizován. MMR zároveň vytváří partnerské přípravné platformy.

V diskusi byla zdůrazněna nutnost systematického a institucionálního ukotvení územní dimenze v NRPP (aby se investice nerozpustily jen v sektorových prioritách), ideálně formou samostatné kapitoly. Opakovaně zazněla také potřeba včasného a jednotného řešení veřejné podpory. Následně byli členové komise informováni o výstupech z jednání územních partnerů k návrhu implementační architektury po roce 2028.

Závěrem byli přítomní vyzváni k zapojení do veřejné konzultace EK k iniciativě Better Regulation, která se zaměřuje na kvalitu a srozumitelnost evropské legislativy a její dopady do území.

Komise pro kulturu a cestovní ruch

27. ledna 2026

Komise se na svém mimořádném jednání zabývala problematikou sazebníku OSA pro rok 2026 pro živé provozování, které je v současnosti předmětem pokračujících jednání.

Otevřený dopis

29. ledna 2026

Svaz ostře (otevřeným dopisem) zkritizoval plán ministra životního prostředí Petra Marcinky **omezit dotace pro neziskové organizace zabývající se environmentální výchovou**. Podle předsedy Svazu by škrtů nejvíce poškodily malé organizace zřizované obcemi, které zajišťují vzdělávací programy pro děti. Tyto programy jsou přitom klíčové pro rozvoj vztahu dětí k přírodě, zvířatům a udržitelnému způsobu života, a to zejména v menších obcích bez jiných zdrojů financování.

Svaz varuje, že zrušení podpory by mělo dlouhodobě negativní dopad na výchovu budoucích generací, a vyzval ministerstvo, aby tyto výdaje chápalo jako investici do budoucnosti společnosti.

Memorandum

12. února 2026

Dne 12. února podepsal předseda Svazu František Lukl spolu s ministrem zdravotnictví Adamem Vojtěchem, předsedkyní výboru Hlasu onkologických pacientů Petrou Adámkovou a předsedou představenstva SČMSD Pavlem Březinou **memorandum** propojující stát, obce, patientské organizace a síť prodejen COOP s cílem posílit **informovanost o zdravotní prevenci** a zvýšit účast na screeningových programech. Slavnostní podpis proběhl v kanceláři Svazu měst a obcí ČR v Kongresovém centru Praha. Snahou signatářů je lépe informovat občany o preventivních programech hrazených pojišťovnami, podpořit včasný záchyt závažných onemocnění a dostat informace i do menších obcí.

Předsednictvo SMO ČR

12. února 2026

Předsednictvo Svazu měst a obcí ČR zasedalo ve čtvrtek 12. února 2026 v kanceláři Svazu. Vedle běžné agendy se členové věnovali především narůstající zátěži obcí v oblasti veřejného opatrovnictví. Zazněly konkrétní zkušenosti starostů, zejména z menších obcí, kde agenda opatrovnictví představuje významný zásah do personálních i časových kapacit úřadů. Předsednictvo se shodlo, že současný stav je dlouhodobě neudržitelný a že je nezbytné otevřít otázku systémové podpory ze strany státu. Téma bude Svaz projednávat na plánovaném jednání s ministrem práce a sociálních věcí Alešem Juchelkou, a to s cílem zajistit obcím odpovídající odborné i finanční zajištění této přenesené agendy.

Diskutována byla rovněž připravovaná novela stavebního zákona a další aktuální otázky týkající se fungování samospráv.

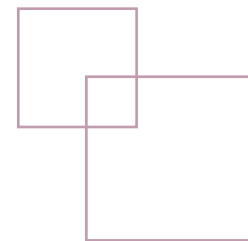
Přežijí malé obce rok 2050?

Rok 2050 může znít vzdáleně, ale rozhodnutí, která dnes dělají starostové a zastupitelé, už jeho podobu spoluurčují. Přežijí malé obce rok 2050? V jarním vydání INS – Inspirativní story přinášíme zkušenosti představitelů malých i větších měst a obcí, jejich konkrétní kroky k rozvoji, hledání nových služeb pro občany i každodenní řešení praktických problémů, bez nichž se místní samospráva neobejde.

Nechybějí rozhovory se zástupci Svazu měst a obcí České republiky, představiteli společenství obcí, zástupci měst a obcí v příhraničí i středně velkých měst, kteří ukazují, že budoucnost venkova i regionálních center nestojí na velkých gestech, ale na promyšlené spolupráci, odvaze měnit zažitá postupy a schopnosti plánovat s výhledem daleko za horizont jednoho volebního období.

I s málem peněz se dá udělat hodně muziky

Přežijí malé obce rok 2050? To je stěžejní otázka jarního vydání časopisu INS – Inspirativní story. Odpověď jsme hledali u místopředsedy Svazu měst a obcí České republiky, předsedy Komory obcí a starosty Velkého Oseku **Pavla Drahovzala**, který zná realitu venkova z každodenní praxe i z celostátní debaty. V rozhovoru otevřeně mluví o budoucnosti malých obcí, rostoucí administrativní zátěži, financování, personálních kapacitách i o tom, proč jsou právě lidé, komunitní život a meziobecní spolupráce rozhodujícím faktorem toho, zda venkov zůstane živým místem k životu i za čtvrt století.

Přežijí podle vás malé obce rok 2050?

Ano, určitě přežijí. Už mnohokrát se ukázalo, že mají díky svým vedením i obyvatelům vysokou míru odolnosti, přizpůsobivosti a inovativnosti. O tom, zda zůstanou živým místem k životu, nebo se z nich stanou jen „noclehárny“, rozhodují především lidé – ti, kteří obce vedou a dávají jim směr, i ti, kteří v nich žijí a aktivně se zapojují do spolkového a komunitního života. Právě prostředí malých obcí je inspirativní a kreativní a mnoho lidí se na venkov stěhuje proto, že chtějí být součástí komunity a podílet se na udržování jeho hodnot.

Co dnes malé obce ohrožuje nejvíce?

Pokud to mám seřadit, pak především administrativu, poté finance a nakonec lidi. Neustále přibývá dotazníků, statistik, evidencí a kontrol. Když roste administrativu, ubývá čas i prostředky na skutečné investice. Peníze pak končí na „papírech“ nebo zůstávají ležet na účtech, protože lidské kapacity jsou omezené. S tím souvisí i určitá nedůvěra státu vůči obcím. Často se stává, že na jeden dotační projekt přijdou tři

kontroly a každá má jiný výklad. Chybí jednoznačnost a jistota, že když se obec pustí do velké investice, například do kanalizace, stát ji skutečně podpoří a nezkomplikuje jí situaci.

Jaká témata dnes mezi malými obcemi nejvíce rezonují?

Je to především snaha udržet obyvatele nebo přilákat nové a zachovat základní služby – poštu, lékaře, školku, školu, obchod či řemesla. Velkým tématem je také dopravní dostupnost, sociální péče zejména pro seniory, bezpečnost a veřejný pořádek. Obce řeší, jak si vzájemně pomoci se stále rostoucí administrativou. Proto dlouhodobě podporujeme meziobecní spolupráci a vznik společenství obcí, která umožní sdílet kvalifikované pracovníky a rozložit náklady.

Kde dnes malé obce hledají zaměstnance a zastupitele – a jak si je mohou udržet?

V podstatě kdekoliv, kde je ochota pomoci. Obce využívají osobní

kontakty i sdílení kapacit. Platově nemohou konkurovat soukromému sektoru, proto nabízejí benefity – příspěvky z fondu kulturních potřeb, penzijní připojištění, možnost dalšího vzdělávání či flexibilní pracovní dobu. Je to ale především o osobním přesvědčení lidí. Mnozí pracují pro obec proto, že chtějí pomoci svým sousedům a vytvářet lepší prostředí pro život. Někdy to znamená zvládat časový tlak, mimořádné situace i nepříjemné jednání. Bez „srdceřů“ by to nešlo.

Jak je na tom personálně Velký Osek?

Na plný úvazek u nás pracuje 24 lidí, za posledních pět let jejich počet vzrostl o šest, zejména v technických profesích. Provozujeme vodovod, kanalizaci i správu veřejného prostoru. Potřebovali bychom ale posílit administrativní kapacity, protože agendy přibývají a obec roste. V posledních letech se nám daří zaměstnance stabilizovat, i když bylo období, kdy jsme byli na hranici možností. Je to vždy otázka, zda lidé chtějí

pracovat pro obec, byť za o něco nižší mzdu, ale s vědomím, že jejich práce má přímý dopad na kvalitu života spoluobčanů.

Jak se vám daří zajišťovat základní služby a infrastrukturu?

Základní škola i mateřská škola jsou plně obsazené a na velmi dobré úrovni. V obci máme praktické lékaře pro děti i dospělé, několik obchodů a výbornou dopravní dostupnost – vlakové spojení na Kolín i Prahu, blízkost dálnice D11. Díky tomu mají obyvatelé snadný přístup i k širším službám v okolních městech. Datová infrastruktura je kvalitní a aktuálně probíhá přechod na optickou síť.

Jak malé obce zvládají odpadové hospodářství a péči o veřejný prostor?

Snaží se plnit legislativní požadavky i očekávání obyvatel, podporují třídění a inovují systémy sběru. Naráží ale na některé státní zásahy či příliš striktní přístup při zavádění nových technologií. Přibývají povinnosti a s rostoucí

životní úroveň i množství odpadu. Bylo by například vhodné lépe zohlednit domácí kompostování nebo realisticky nastavit poplatky za rekreační objekty. Potřebujeme systém, který bude funkční a spravedlivý.

Je meziobecní spolupráce cestou do budoucna?

Rozhodně ano, pokud je dobrovolná. Násilné slučování obcí nepodporujeme – zkušenosti ze zahraničí ukazují, že nepřineslo očekávané úspory a oslabilo vztah lidí k místu. Společenství obcí může pomoci sdílet odborníky, realizovat společné projekty či zajišťovat služby, například obecní policii. Motivací by mohla být i daňová bonifikační pro vzniklá společenství.

Velký Osek je členem Mikroregionu Polabský luh, kde jsme společně realizovali projekty cyklostezek, elektromobility či nákupu techniky. Do budoucna chceme

spolupracovat například v oblasti odpadového hospodářství.

Pomáhají moderní technologie šetřit prostředky a kapacity?

Ano. Realizovali jsme projekt EPC na nové vytápění školy a školky, přešli jsme na LED veřejné osvětlení, využíváme dálkové odečty vodoměrů, bezolejové vývěvy v kanalizaci, elektromobilitu technických služeb, tepelná čerpadla i fotovoltaiku. Přináší to úspory energií i času zaměstnanců.

Jak důležitý je pro budoucnost obce komunitní život?

Zásadní. Ve Velkém Oseku funguje řada tradičních i novějších spolků – od myslivců, rybářů a sokolů až po skauty či spolky seniorů. Každý měsíc se koná nějaká akce. Největší zájem je o Staročeské Máje nebo Den dětí a spolků. Obec spolky podporuje finančně i materiálně, investujeme do sportoviště a zázemí. Sport a spolková čin-

nost posilují vztah lidí k obci a jsou klíčové pro její budoucnost.

Co dnes malé obce nejvíce trápí v oblasti životního prostředí?

Odpady, voda v krajině, sucho, prevence povodní, obnovitelné zdroje energie. Problémem je, že nové povinnosti přibývají rychleji, než odpovídají personální a finanční možnosti obcí. Tento trend může odradit schopné lidi od zapojení do vedení obcí.

Jakou radu byste dal malým obcím pro příštích 25 let?

Nevzdávat se a vždy hledat řešení. I s málem peněz se dá udělat hodně muziky. Nejdůležitější jsou lidé – ti, kteří práci pro obec dělají, i ti, pro které ji dělají. Jen silné obce a města mohou dát silné kořeny našemu státu a lidem v něm. A k tomu může pomoci i náš Svaz měst a obcí České republiky.

Děkujeme za rozhovor.

Spolupráce obcí ukazuje cestu k efektivitě a zároveň nezávislosti

Často se o tom mluví a píše, ale nejlepší je vždy vidět to na vlastní oči nebo slyšet od někoho, komu důvěřujeme a kdo nás může inspirovat. O čem je řeč? O meziobecní spolupráci, která může mít řadu podob a kterou Svaz dlouhodobě aktivně podporuje.

Text: Barbora Láníčková, Sekce regionálního rozvoje, zahraničních vztahů a projektů SMO ČR

Menší města a obce řeší často podobné starosti jako větší samosprávy, avšak s omezeným rozpočtem a kapacitami. Praxe potvrzuje, že meziobecní spolupráce napomáhá efektivnějšímu fungování i těch nejmenších obcí. Svaz dlouhodobě pomáhá hledat cesty ke zvládnutí těchto výzev a meziobecní spolupráce je přesně to, co umožňuje obcím podělit se o starosti a získat výhody ze společného fungování. Zároveň tato spolupráce znamená zachování identity a samostatnosti zapojených obcí.

S ohledem na vývoj kompetencí obcí a směřování státní správy je nutné se rozvojem spolupráce obcí vážně zabývat. Vývoj z poslední doby naznačuje, že v budoucnu může být oslabena přenesená pů-

sobnost a rovněž se projevuje snaha státu jednat s menším počtem aktérů v území. Reakcí na tento vývoj může být právě například dobře fungující společenství obcí (SO), které má značný potenciál stát se právně silnou a státem uznávanou formou spolupráce obcí. Společenství obcí může vystupovat jako partner státu v území, reagovat na demografické změny (např. v oblasti sociálních služeb a péče o seniory) a zajišťovat sdílené služby (účetnictví, obecní policie, výběr poplatků, školství, hasiči, odpadové hospodářství apod.).

Již v roce 2013 Svaz realizoval projekt „Podpora meziobecní spolupráce“. Na něj pak navázal s další inspirací a praktickou možností rozvoje vzájemné

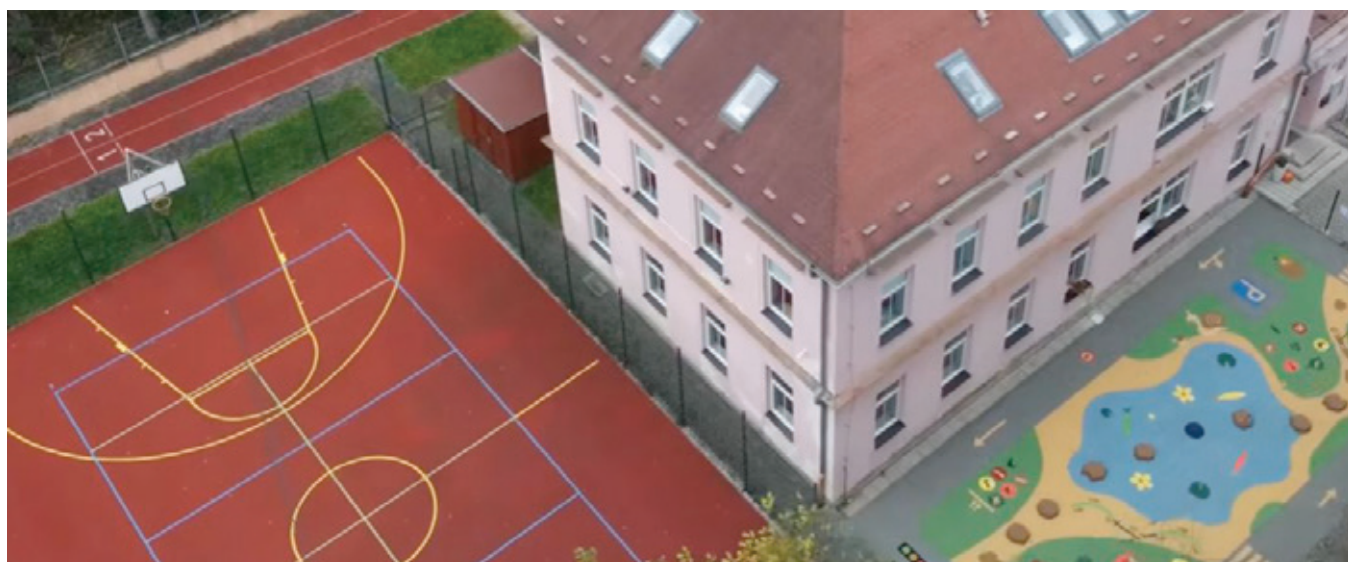
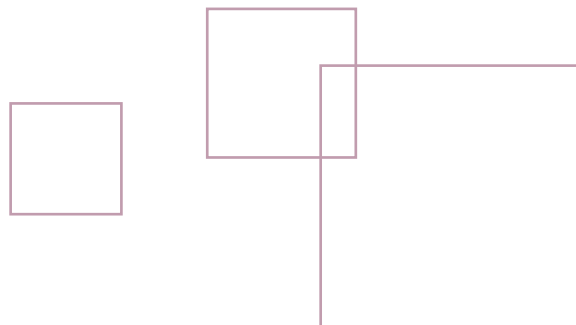
spolupráce v projektu „Posilování administrativní kapacity obcí na bázi meziobecní spolupráce“, do něhož se zapojilo 83 DSO pokrývajících územně celou ČR. V rámci tohoto projektu vznikala v letech 2016–2021 po celé ČR tzv. centra společných služeb (zkráceně CSS). Tato centra se postupně stala základem fungování stabilní meziobecní spolupráce, ať už ve formě dobrovolných svazků obcí či v poslední době společenství obcí. Hlavním cílem projektu bylo prostřednictvím CSS především přinést kvalitnější a efektivnější výkon veřejné správy a veřejných služeb poskytovaných v rámci samostatné či přenesené působnosti obcí, a to pomocí rozšíření služeb pro občany zapojených obcí. Projekt dále umožnil lepší přístup občanů k veřejným službám, zlepšil jejich informovanost o těchto službách a učinil je dostupnějšími i kvalitnějšími. Zásadní byl také přenos znalostí, hlavně pak zlepšení úrovně znalostí a zkušeností zaměstnanců DSO a ověření funkčnosti navrženého modelového řešení, které vedlo ke zvýšení odbornosti a administrativní kapacity obcí na bázi meziobecní spolupráce. Projekt Svazu tak přinesl velmi dobrý základ v oblasti poskytování sdílených služeb v rámci spolupráce obcí, na něž následně naprostá většina zapojených svazků obcí navázala a pokračují ve své činnosti dodnes.

Zkušenosti je možné čerpat i ze zahraničí, zejména v zemích s podobnou sídelní strukturou, jako má Česká republika. Jednou z takových zemí je například Francie, kde počátky meziobecní spolupráce sahají až do 19. století a stojí především na dobrovolném zapojení obcí. Fungují zde svazky, z nichž vychází mimo jiné také rozvíjející se koncept společenství obcí.

Což takhle podělit se o starosti a zároveň získat výhody

A teď se na chvíli můžete zasnít a představit si, že například účetnictví nejen pro vaši obec, ale i pro několik dalších obcí ve vašem svazku zajišťuje jedna

či dvě osoby. O náklady se podělíte a řada věcí se dá navíc řešit digitálně, bez nutnosti papírové formy dokladu. Podobně je možné podělit se o celou řadu služeb a zajistit je společnými silami pro několik obcí, které tak nemusí mít mnoho starostí s jejich zajišťováním samostatně. Tématem samo o sobě je v této souvislosti třeba školství, kde je spousta prostoru pro různé formy meziobecní spolupráce. V ČR funguje například řada svazkových škol, které velmi efektivně slouží několika obcím najednou. Ty tak nemusí provozovat školu každá samostatně, ale posílají své žáky do jedné společné a na jejím fungování se podílí.

O velmi inspirativní zkušenost z praxe fungování svazkové školy se může podělit místostarosta obce Sadov v Karlovarském kraji **Ladislav Ludvík**. ZŠ a MŠ Regionu Karlovarský venkov je komunitní otevřená škola, kterou v rámci svazku společně provozují obce Otovice, Sadov a Hájek v Karlovarském kraji.

Zároveň se jedná o vůbec první svazkovou školu, která v ČR vznikla. Zřizovatelem školy je svazek obcí, dle zkušeností toto zajišťuje určitou stabilitu (i politickou), efektivnější hospodaření a také umožňuje sdílet pracovníky či zaplatit potřebné odborníky. Dopravu dětí svazek řeší ve spolupráci s krajem; autobusové spoje jsou nyní již součástí integrovaného dopravního systému Karlovarského kraje. Škola navíc přijímá i děti s určitým stupněm postižení a využívá asistenty pedagogů. Zařízení funguje jako školská právnická osoba, což přináší dle dosavadních zkušeností řadu výhod: větší flexibilitu, optimálnější rychlost rozhodování či méně administrativy.

„Vznik školské právnické osoby v roce 2006 umožnil provozovat fungující spádovou školu pro tři zapojené obce. Jedním z impulzů bylo mimo jiné omezit odchod dětí a žáků do jiných obcí či měst. Škola také napomáhá rozvoji kultury a dalších aktivit a celkově obohacuje život v zapojených obcích. Zásadní je

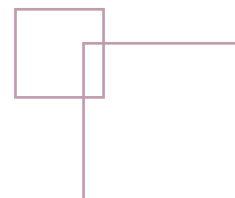
také to, že fungování svazkové školy umožňuje zajistit poměrně stabilní počty žáků ve třídách,” doplňuje Ladislav Ludvík.

Vzájemná inspirace dokáže divy

Už mnohokrát se potvrdilo, že samosprávy velmi vítají možnost vzájemně se učit a inspirovat z příkladů dobré (ale i horší) praxe. Toto sdílení přináší jedinečnou možnost poučit se ze zkušeností ostatních zástupců obcí, kteří řeší podobné problémy. Svaz si je této potřeby dobře vědom, a poskytuje proto dostatek prostoru pro sdílení příkladů dobré praxe, zkušeností a informací. Pořádá tematické konference, webináře „Hodinka“ a řadu dalších akcí, které přinášejí možnost setkávání a sdílení toho, co se povedlo, ale i toho, co se příliš nedaří a kde je třeba hledat cesty ke zlepšení. Některé obce či města mají občas z různých důvodů obavy ze zapojení do (nejen) mezinárodních projektů. Praxe však ukazuje, že pokud obec tyto obavy překoná, přinese ji to doslova „vyšší sebevědomí“, otevře zcela nové obzory a umožní seznámení s novými partnery. Obec se inspirovat a především najde odvahu k realizaci zajímavých řešení či zapojení do dalších projektů. Stačí začít po malých krůčcích, postupně získat zkušenosti a rozhlédnout se kolem, jaké existují možnosti rozvoje a inspirace.

Přirozená cesta ke spolupráci

V řadě regionů fungují dlouhodobé vazby mezi obcemi, na něž meziobecní spolupráce zcela přirozeně navazuje. Meziobecní spolupráci je tedy třeba vnímat jako přirozenou potřebu, nikoli pomíjivý trend či jednorázový projekt. Můžeme si ji také představit jako cestu, na které se Svaz snaží být obcím co nejlepším partnerem a průvodcem. Přináší potřebné informace, prostor pro sdílení dobré praxe a usiluje na základě diskuse a potřeb obcí prosazovat to, co jim usnadní budoucí rozvoj. Následné aktivity či projekty potom vznikají na základě skutečných potřeb a impulsů z území. Někde dobře funguje mikroregion, jinde MAS a do budoucna má jistě velký potenciál společenství obcí, které přináší možnost být partnerem státu, sdílet náklady či kapacity a také zajistit systémové financování. Zkušenosti samotných obcí hovoří jasně: kdo se zapojí do meziobecní spolupráce, může tím jedině získat. Podělí se o starosti či náklady a získá společně poskytované služby či sdílené zaměstnance.

HLEDÁ SE NEJLEPŠÍ STAROSTA!

MÁTE SE VE SVÉ OBCI NEBO MĚSTĚ ČÍM POCHLUBIT?

Podařilo se vám v posledním volebním období něco, co občané skutečně ocenili?

Postavili jste školku, opravili náměstí, zkontrolovali rozpočet, rozhybali komunitu, zachránili hospodu, vysadili alej, zavedli moderní energetiku nebo prostě jen dokázali, že radnice může fungovat s úsměvem?

Nestyd'te se pochlubit!

Hledáme starostu či starostku:

- muže či ženu,
- věku od plnoletosti do nekonečna,
- obce malé jako dlaň i města s několika semaforey,
- s projekty malými i velkými,
- s investicemi skromnými i milionovými,
- s velkým přesahem a skutečným dopadem,
- na plný úvazek i toho, kdo po práci ještě běží na zastupitelstvo.

SKUPINA ČEZ
GENERÁLNÍ PARTNER

PŘIHLAŠTE SE DO SOUTĚŽE!

Do 20. dubna 2026

Ukažte, že dobrá správa věcí veřejných není samozřejmost, ale práce, která si zaslouží uznání. Možná hledáme právě vás.

Jilemnicko: Čtvrtstoletí spolupráce a nový krok vpřed

V současné době funguje v České republice přibližně padesát společenství obcí. Úplně první vzniklo na Jilemnicku. Nejvyšším orgánem je shromáždění starostů v čele s předsedou, kterým je **Petr Matyáš**, starosta Rokytnice nad Jizerou. Zeptali jsme se ho na dosavadní zkušenosti.

Kdy vzniklo Společenství obcí Jilemnicko a kolik má členů?

Jilemnicko – společenství obcí oficiálně vzniklo 8. dubna 2024. Tvoří ho 21 obcí a měst s téměř 22 tisíci obyvateli. Územně přesně kopíruje hranice ORP Jilemnice.

Na jaké oblasti se dnes společenství nejvíce soustředí?

Obce na Jilemnicku spolupracují více než 25 let – v oblasti rozvoje venkova, životního prostředí, dopravy, kultury, krizového řízení, cestovního ruchu, sociálních služeb i odpadového hospodářství. Právě odpady daly impuls ke vzniku vlastní svazové společnosti EKO Jilemnicko s.r.o., kterou vlastní všech 21 obcí. Následně došlo k rozdělení původního svazku na dvě organizace: Technický svazek obcí Krkonoše, který řeší svaz a rozvoj odpadového hospodářství, a Jilemnicko – společenství obcí, zaměřené na vzdělávání, propagaci akcí, přípravu rozvojových dokumentů či pořádání festivalu Krakonošovy letní podvečery. Společenství také zastupuje obce při komunikaci s partnery a otevírá debatu o společném řešení školství.

Kde vidíte další prostor pro společnou koordinaci?

Vedle odpadů určitě v sociálních službách a školství. Do budoucna by se mohlo jednat také o územní plánování či obecní policii, pokud to umožní legislativa.

Zajišťuje dnes společenství pro obce i výkon státní správy?

Zatím ne. Tyto činnosti si obce zajišťují samostatně nebo prostřednictvím veřejnoprávních smluv s ORP Jilemnice.

Jak je financován provoz společenství?

Všechny aktivity jsou hrazeny z členských příspěvků obcí.

Věnujete se i podnikatelské činnosti?

Ano. Jsme akreditovanou vzdělávací institucí a nabízíme pravidelné kurzy pro starosty, úředníky i veřejnost.

Mohou některé aktivity probíhat jen pro část členů?

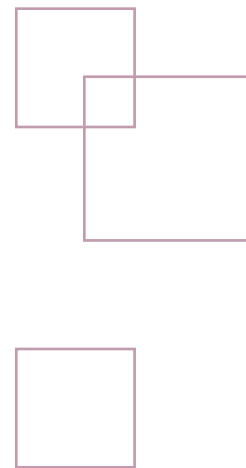
Ano, je to možné. My se však snažíme zapojovat všechny obce.

Co byste doporučil obcím, které zatím součástí žádného společenství nejsou?

Na začátku je důležité vytipovat témata, která mají obce společná a která jednotlivě řeší obtížně. Právě tam má spolupráce největší smysl.

Společenství obcí jako Mikroregion 2.0: Spolupráce místo slučování

Jak může dobrovolná spolupráce pomoci venkovským obcím zvládat rostoucí nároky na veřejnou správu? Místostarosta Nepomuk **Pavel Motejzík**, předseda Společenství obcí Nepomucko, přibližuje zkušenosti z prvního společenství tohoto typu v Plzeňském kraji a vysvětluje, proč je podle něj společný postup cestou k posílení malých obcí – nikoli k jejich rušení.

Co vás vedlo k založení Společenství obcí Nepomucko?

Společenství obcí je vnímáno jako „Mikroregion 2.0“ – modernější forma svazku obcí, které by měl stát do budoucna svěřit více pravomocí i financí. Cílem je hospodárnější výkon veřejné správy, a to jak v samostatné, tak přenesené působnosti. To byl hlavní impulz. V Plzeňském kraji jsme byli první.

Jaké cíle a oblasti spolupráce jste si stanovili?

Na základě analýzy jsme vytipovali témata, jako je efektivnější komunikace mezi obcemi, zavedení sdíleného úředníka, společný postup v odpadovém hospodářství, školství či sociální oblasti a také sdílení vybavení.

Kolik obcí je dnes zapojeno a jaké území pokrýváte?

Společenství sdružuje 23 z 26 obcí ORP Nepomuk a pokrývá tedy většinu území včetně samotného Nepomuku. To považujeme za klíčové.

S jakými specifickými výzvami se jako region potýkáte?

Jsme venkovský region se statusem hospodářsky a sociálně ohroženého území. Řešíme dostupnost služeb i odliv mladých lidí. Reagujeme podporou spolupráce, komunitních aktivit a rozvojem místních služeb.

Jaké služby dnes sdílíte nejčastěji?

Zaměřujeme se na právní služby pro obce, vzdělávání ve veřejné správě, přípravu a administraci projektů, monitoring dotačních titulů a projektové poradenství.

Vznikli jste transformací původního svazku obcí?

Ne. Založili jsme nový subjekt a původní mikroregion zatím po-

nechali, protože přesahuje i do ORP Blovice. Do budoucna zvažujeme, která forma bude smysluplnější.

Spolupracujete i s dalšími společenstvími?

Ano, jsme členy Asociace společenství obcí České republiky. Díky tomu sdílíme zkušenosti a inspiraci s dalšími regiony.

V čem vidíte největší přínos členství?

Ve sdílení kapacit a spolupráci. Obce dokážou efektivněji řešit problémy, získávat finance a realizovat projekty, na které by samostatně nestačily. Velmi očekávaný je model sdíleného úředníka.

Jaká je ochota obcí spolupracovat?

Malé obce mají velký zájem, ale objevují se i obavy – například při debatách o slučování škol. Starostové často vnímají školy jako klenoty svých obcí a bojí se ztráty vlivu.

Jak vidíte budoucnost společenství obcí?

Klíčová budou jasná pravidla a podpora ze strany státu. Společenství obcí jsou podle mě nejlepším nástrojem, jak zachovat malé obce a zároveň posílit jejich kompetence i finanční stabilitu. Věřím, že snaha Ministerstva vnitra ČR a Svazu měst a obcí ČR povede k jejich dalšímu rozvoji.

Rožnovsko: Spolupráce jako přirozený krok k vyšší profesionalitě

Stejně jako zástupci Jilemnicka a Nepomucka potvrzuje i předseda společenství obcí mikroregionu Rožnovsko **Jan Kučera**, že dobrovolná spolupráce obcí není krokem ke slučování, ale naopak cestou k posílení jejich odbornosti, stability a schopnosti zvládat stále náročnější agendy veřejné správy. Zkušenosti z tohoto regionu ukazují, že sdílení kapacit a společný postup mohou menším obcím přinést konkrétní a měřitelné výsledky.

Co bylo hlavním impulzem pro založení vašeho společenství obcí a jaký problém či příležitost jste chtěli společně řešit?

Hlavním impulzem byla dlouhodobě velmi dobrá spolupráce mezi obcemi, kterou jsme chtěli posunout na vyšší úroveň. Postupně jsme dospěli k tomu, že některé agendy a činnosti dává větší smysl řešit společně než odděleně. Klíčovým momentem byla možnost využití sdíleného úředníka, která přináší vyšší odbornost, kontinuitu i úsporu nákladů pro jednotlivé obce. Významnou motivací byla také podpora státu na společné aktivity, díky níž lze realizovat projekty, na které by menší obce samostatně dosahovaly jen obtížně.

Jaké jsou hlavní cíle a principy vašeho společenství? Jaké služby či oblasti správy obcí koordinujete společně?

Naším cílem je pomáhat menším obcím zvládat agendy a projekty, které je efektivnější realizovat společně. Stavíme na sdílení kapacit, know-how a využívání úspor z rozsahu. Koordinujeme například rozdělování financí do sociální oblasti, zajištění opatrovnictví, vzdělávání či tvorbu místního akčního plánu. Organizujeme také

společné komunitní a kulturní aktivity, například letní kino, které má díky spolupráci větší dosah i kvalitu. Zásadními principy jsou pro nás rovnost partnerů, dobrovolnost a konkrétní přínos pro každou obec.

Jak se společenství rozrostlo – kolik obcí se zapojilo a jaké je jejich územní rozmístění?

V našem případě k rozšiřování nedocházelo. Mikroregion i nově vzniklé společenství od počátku pokrývají celé území ORP a pracujeme se stejným počtem členských obcí. Tento stabilní model je výhodou – obce se dlouhodobě znají, mají vybudovanou důvěru a osvědčené mechanismy spolupráce. Území odpovídá přirozenému správnímu a funkčnímu celku, což usnadňuje koordinaci i rozhodování.

Jaké specifické výzvy přináší vaše geografická poloha a regionální charakteristika?

Rožnovsko má horský charakter, nachází se zde chráněná krajinná oblast a region je silně orientován na cestovní ruch. To přináší příležitosti, ale i zvýšené nároky na koordinaci služeb a veřejné správy. Intenzivně proto spolupracujeme v sociální oblasti, zejména při

společném financování sociálních služeb. Nově se zaměřujeme také na sdílené personální kapacity, konkrétně na tzv. létajícího úředníka – opatrovníka. Sdílení této odborné role umožňuje obcím zajistit kvalitní službu, která by byla pro jednotlivé obce samostatně obtížně dostupná.

Jaké služby se vám daří sdílet nejlépe?

Největší přínos vidíme právě ve sdíleném opatrovnictví. Společný opatrovník přebírá značnou část administrativy i odborné agendy, na kterou menší obce často nemají specializované kapacity. Jde o kvalifikovaného odborníka, který zajišťuje agendu systematicky a jednotně pro všechny zapojené obce. Výsledkem je vyšší kvalita služby i ekonomická efektivita.

Došlo u vás k transformaci z dobrovolného svazku obcí?

Ano. Transformovali jsme se z dobrovolného svazku obcí na společenství obcí. Hlavním důvodem byla možnost zaměstnat společného úředníka, což původní právní rámec neumožňoval v potřebném rozsahu. Transformace nám zároveň otevřela prostor pro systematictější koordinaci společných aktivit.

Spolupracujete i s dalšími společenstvími?

Ano, sdílíme zkušenosti s dalšími regiony a jsme součástí Asociace společenství obcí. Díky tomu můžeme vyměňovat dobrou praxi, vzájemně se inspirovat a společně formulovat podněty směrem ke státu.

Jak hodnotíte ochotu obcí zapojovat se do spolupráce?

Spolupráce mezi obcemi je u nás velmi dobrá. Starostové jsou otevření, komunikace je přímá a založená na důvěře. Klíčové je, aby každá společná aktivita měla jasný a měřitelný přínos. Pokud obce vidí konkrétní užitek, ochota spolupracovat přichází přirozeně.

Jak vidíte budoucnost společenství obcí?

Budoucnost vnímáme pozitivně. Spolupráce se ukazuje jako efektivní a smysluplná cesta. Obce díky ní dokážou lépe zvládat náročné agendy, posilovat svou odbornost i finanční stabilitu. Doporučili bychom proto ostatním obcím nebát se tohoto modelu, stavět na důvěře a začít u konkrétních kroků s jasným přínosem.

Všem, kteří se podělili o své zkušenosti v uvedených rozhovorech, děkujeme.

Letecký pohled na Všeruby, archiv městyse

Na staré stezce dnes: Všeruby, Kdyně a Rokycany

Bývalá obchodní cesta z Prahy do Bavor kdysi spojovala země, trhy i kultury. Dnes propojuje tři různé typy samospráv – malý městys přímo na hranici, menší město v těsném sousedství Německa a středně velké regionální centrum ve vnitrozemí. Jak se na této ose dnes žije, podniká, dojíždí za prací či zajišťují veřejné služby? O své zkušenosti se dělí zástupci Všerub, Kdyně a Rokycan.

Všeruby: Městys na hranici jako most mezi dvěma světy

Městys Všeruby (841 obyvatel) leží přímo u česko-bavorské hranice a zahrnuje deset místních částí rozprostřených v členitém terénu. Blízkost Německa zde není abstraktní pojem, ale každodenní realita – v práci, ve službách i v mezilidských vztazích. O situaci jsme si povídali se starostou **Václavem Bernardem**.

Život v pohraničí je dnes opět tím, čím byl historicky, dynamickým a přirozeně provázaným územím. Je to prostor, kde se lidé potkávají, pracují, obchodují a ovlivňují navzájem. Po letech, kdy hranice představovala překážku, je dnes spíš příležitostí. Blízkost Bavorska vytváří přirozený pracovní trh, nabízí dostupné a kvalitní služby a umožňuje lidem žít v klidném českém prostředí, aniž by museli slevovat z nároků na komfort moderního života. Prolínají se zde kultury, jazyky i každodenní rytmy. A já mám radost, že přeshraniční spolupráci dlouhodobě posouváme kupředu, nejen formálně, ale i osobními kontakty, které jsou v praxi nenahraditelné.

V čem je blízkost hranic výhodou a kde přináší komplikace?

Blízkost hranice je obrovskou výhodou především proto, že lidem

dává skutečnou možnost volby. Mnoho našich obyvatel pracuje v Bavorsku, kde jsou vyšší mzdy, a přitom zůstávají žít doma v Česku, tam, kde mají rodiny, komunitu a kořeny. Bavorské obchody, služby či zdravotní péče jsou pro naše občany běžně dostupné a zvyšují kvalitu života. Na druhou stranu s sebou přeshraniční život nese i určité komplikace, jako rozdílné administrativní postupy mezi státy, složitější uznávání kvalifikací, nejednotná pravidla pro pendlery nebo jazykové bariéry, zejména u starší generace.

Pokud jde o bydlení, česká strana hranice je stále výrazně dostupnější než bavorská, ale rozdíl se postupně zmenšuje. Ceny nemovitostí v Česku rostou jako jedny z nejrychlejších v celé EU a to se promítá i do menších obcí v pohraničí. Pro Všeruby to znamená rostoucí zájem o bydlení, stabilizaci počtu obyvatel, ale také větší tlak na dostupnost bydlení pro mladé rodiny. Přes všechny výzvy ale výhody převažují. Dnes už hranice není zeď, je to most, který nám otevírá nové možnosti."

Co je při správě deseti místních částí nejnáročnější?

Nejnáročnější je jednoznačně logistika. Deset místních částí znamená deset různých komunit, problémů a očekávání. Každá část má svůj charakter, historii a své priority. Naše sídla jsou rozprostřená v členitém terénu, což komplikuje údržbu komunikací, zimní údržbu, svoz odpadu, zajištění bezpečnosti, údržbu veřejného prostoru, organizaci veřejné dopravy či veřejného osvětlení. Do toho přichází tlak na spravedlivé rozložení investic. Řešení spočívá v otevřené komunikaci, naslouchání lidem a pečlivém plánování.

Jak v takto rozptýleném území zajišťujete služby?

Základem je kombinace vlastních řešení a funkční spolupráce, jak s okolními českými obcemi, tak se sousedy za hranicí. Některé služby zajišťujeme přímo my: údržbu, základní občanskou vybavenost,

školu. V jiných případech se vyplácí meziobecní nebo přeshraniční spolupráce. Blízkost hranice dává lidem možnost využívat širší nabídku obchodů, řemeslníků, lékařů či zaměstnavatelů. My jako obec dbáme na to, aby základní služby byly dostupné všude a pro každého, aby se lidé cítili bezpečně, komfortně a věděli, že se na obec mohou spolehnout.

Kolik dětí navštěvuje místní školu?

Naše škola je stabilní a máme dlouhodobě desítky žáků. Jsme menší škola, ale to vnímáme spíše jako výhodu. Děti se znají, prostředí je rodinné, učitelé mohou k dětem přistupovat individuálně a rodiče oceňují bezpečné zázemí.

Jak se vyrovnáváte s financováním nepedagogických pracovníků?

To je pro malé obce skutečně velká výzva. Stát financuje pedagogy, ale nepedagogické pozice, jako kuchařky, školníky, uklízečky či provozní personál, neseme jako obec. Řešíme to kombinací úspor, plánování a vlastních zdrojů. I když je to finančně náročné, školu považujeme za klíčový stabilizační prvek, a proto ji jednoznačně podporujeme.

Je škola stabilizačním prvkem, nebo bojuje o každého žáka?

Je to obojí. Škola i školka jsou pro obec zásadním stabilizačním prvkem, ale zároveň se jako menší zařízení musíme snažit o každé dítě, o každého žáka. Děláme maximum pro to, aby zařízení byla nejen bezpečná, ale i moderní a atraktivní, ať už jde o kvalitní výuku, rozvojové aktivity pro děti nebo úzkou spolupráci s rodiči a celou komunitou.

Kam obyvatelé jezdí k lékařům? A kam se obracejí v případě mimořádné události?

Praktičtí lékaři jsou v blízkém okolí, ale za specializovanou péčí lidé často míří do Domažlic, Klatov

nebo Plzně. Především pendleři přirozeně využívají i Bavorsko, kde bývají kratší čekací doby. Hranice už dávno není z tohoto pohledu komplikací. Co se týče mimořádných událostí, tak se standardně obracíme na Policii ČR a složky IZS. V komplikovanějších případech spolupracujeme s centrálními složkami v Domažlicích.

Existuje spolupráce s německými složkami?

Ano, a je velmi dobrá. Spolupracujeme s německými hasiči i záchrannými složkami, účastníme se společných cvičení. Osobní vazby tu fungují výborně a právě ty rozhodují, když jde o minuty.

Mají obyvatelé práci přímo v obci, nebo spíše dojíždějí?

Přímo ve Všerubech funguje několik menších zaměstnavatelů a služeb, ale většina lidí dojíždí buď do Domažlic a Kdyně, nebo do Bavorska. Pendlerství je u nás naprosto běžnou a důležitou součástí života místních rodin.

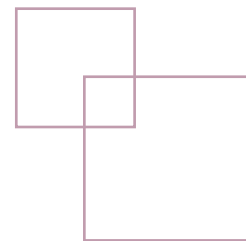
Využívají lidé běžně bavorských služeb?

Ano, je to pro ně přirozené. V Bavorsku nakupují, pracují, využívají restaurace, řemeslníky i zdravotní péči. Je to komfortní kombinace dvou světů, české zázemí a cenově dostupnost s kvalitou a službami v Bavorsku.

Jaká je role obce v podpoře pendlerů?

My jako obec se dlouhodobě snažíme pendlery podporovat a maximálně jim pomáhat s orientací v administrativě a informacích, a to i nad rámec našich přímých kompetencí. Víím, jak složité je pohybovat se mezi dvěma systémy. Proto chceme být partnerem, na kterého se mohou lidé kdykoli obrátit.

Kdyně: Příhraniční město mezi tradicí a moderní výzvou

Město Kdyně (cca 5 000 obyvatel) je přirozeným centrem Kdyněska. Leží na spojnici Domažlic a Klatov, v těsné blízkosti hranice s Bavorskem. Příhraniční poloha zde přináší pracovní příležitosti i odliv pracovní síly, turistický potenciál i tlak na služby. O aktuálních tématech jsme vyzpovídali starostu **Oskara Hamruse** (OH) a místostarostku **Věru Řihovou** (VŘ).

Jak se historická poloha Kdyně na bývalé obchodní stezce promítá do současnosti?

OH: Poloha našeho města je strategicky výhodná zejména z hlediska dostupnosti okresních měst (Domažlice, Klatovy), která jsou v dojezdové vzdálenosti 10–25 minut. Stěžejní je rovněž bezprostřední blízkost státní hranice se sousedním Bavorskem, které naši občané vyhledávají za účelem nákupů nebo zde často nacházejí uplatnění na trhu práce. Dalo by se tedy říci, že role bývalé obchodní stezky se promítá i do současnosti – Kdyně je významným tranzitním městem a přirozeným centrem příhraničního regionu Kdyněska.

Je dnes pohraničí pro město spíše příležitostí, nebo výzvou?

OH: Příhraniční poloha města může být někdy výhodou, jindy komplikací, záleží na úhlu pohledu. Pro občany často převažují pozitiva a výhody bezprostředního sousedství s Bavorskem, kde nacházejí uplatnění na trhu práce, který s sebou oproti českému pracovnímu trhu přináší řadu výhod. Pro zaměstnavatele a investory je to v této oblasti zase spíše naopak, protože na místním trhu práce dochází k odlivu pracovní síly, a město Kdyně tak bohužel není atraktivní z hlediska investičních příležitostí či rozvoje průmyslu. Místní občané jsou tedy nuceni za prací dojíždět, ať už do

nejbližších okresních měst (příp. do vzdálenější Plzně), nebo právě do sousedního Bavorska. S tím bohužel souvisí rovněž úpadek některých služeb ve městě, např. v oblasti gastronomie.

VŘ: Úhlů pohledu na polohu města v příhraničí může být skutečně mnoho, podíváme-li se na ni z hlediska cestovního ruchu, který je pro rozvoj samotného města i služeb klíčový, je příhraniční poloha bezpochyby výhodou, přestože má mnohá již zmíněná úskalí. Město Kdyně se nachází na pomezí Českého (a Bavorského) lesa a Šumavy, tedy v místech se zcela

unikátním a jedinečným krajinným rázem, jehož potenciál je do značné míry stále ještě neobjevený, a proto na jeho využití nyní pracujeme. S maximálním citem, respektem a úctou k historii jsme v loňském roce dokončili rekonstrukci horské chaty Koráb, která pochází z roku 1938 a spolu s přilehlou rozhlednou je nezpochybnitelným symbolem regionu. Díky příhraniční poloze města můžeme v rámci provozu horské chaty snadno cílit nejen na české, ale také bavorské návštěvníky, kteří to k nám mají stejně daleko (nebo stejně blízko) jako na podobná místa v Německu.

Jak se rozpočtu města Kdyně dotýká převod financování nepedagogických pracovníků?

OH: Město Kdyně je zřizovatelem dvou základních škol a tří mateřských škol. Místní školy i školky plní roli spádových školních i předškolních zařízení pro celý region Kdyňska, jejich existence a dobré fungování je tak zcela zásadní. Dopady převodu financování nepedagogických pracovníků na rozpočet města zatím není možné objektivně vyhodnotit, v brzké době si však na základě praktických zkušeností dopadu změny financování uděláme podrobnější analýzu. Již nyní je jasné, že vznikne nová pracovní pozice školníka, kterého budou sdílet všechny mateřské školy v našem městě, vč. odloučeného pracoviště v obci Hluboká.

Jak se město vypořádává s novou vyhláškou o stravování? Bylo nutné za účelem splnění požadavků vyhlášky pořídit nové vybavení kuchyně?

OH: Ve Kdyni se bohužel potýkáme se špatným stavem školských budov a již od roku 2019 se zabýváme sanačními a rekonstrukčními pracemi. Zdravé a bezpečné prostředí je pro nás prioritou, proto jedny z prvních a nejzásadnějších investic po našem nástupu do vedení města směřovaly právě do školních kuchyní a jídelen. V jedné z našich mateřských škol jsme před rokem otevřeli zcela novou kuchyni včetně jídelny, jejíž vybavení plně odpovídá veškerým moderním standardům. Rekonstrukcí a částečnou modernizací prošla rovněž kuchyně školní jídelny základní školy, kde jsme realizovali

rovněž nezbytnou sanaci prostor. V letošním roce budou modernizovány terminály v jídelně a nově přibude také salátový bar.

Jak je ve městě zajištěna zdravotní péče?

VŘ: Zajištění zdravotní péče v našem regionu je v posledních letech značně komplikovanou záležitostí, stejně jako v řadě jiných měst naší velikosti napříč republikou. Řada místních lékařů provozuje své praxe již v důchodovém věku bez vidiny získání nástupce, který by jejich často dlouholetou a dobře zavedenou lékařskou praxi převzal. Ve městě bylo dříve kromě specializovaných lékařských pracovišť (oční lékař, ortoped, neurolog apod.) několik zubních ordinací a hned dva pediatri. Většina z těchto specialistů byla již v důchodovém věku a do penze se pak rozhodli odejít prakticky ve stejnou dobu, což představovalo obrovský problém, zejména pak v oblasti zubní péče a pediatrie, kde se nám doposud nepodařilo vrátit se ke stejnému počtu lékařských praxí, pediatrická ordinace ve městě dnes zcela chybí a zubních lékařů je bohužel stále nedostatek.

OH: Nedostatek lékařů se z pozice vedení města snažíme řešit zajímavými pobídkami v podobě poskytnutí zázemí nejen pro lékařské ordinace, ale i další související činnosti. Za tímto účelem v současné době rekonstruujeme objekt v centru města (Náměstí čp. 9), kde vznikne ordinace zubního lékaře, prostor pro dentální hygienu i zubní laboratoř. Všechny tyto prostory jsme vybavili potřebným zařízením vč. lékařských křesel, abychom oslovili zejména mladé lékaře, kteří nemají dostatek vlastních prostředků, aby si dokázali svoji první ordinaci sami zařídit. Samozřejmostí je také poskytnutí bytu pro lékaře, ale i další zdravotnický personál. Na toto mj. pamatujeme ve směrnici k přidělování bytů ve vlastnictví města Kdyně. Dále se ve zmíněném objektu počítá s ordinací pro dětského lékaře, jehož dlouhodobá absence je pro místní rodiny velkou

komplikací, neboť za lékařskou péčí musejí s dětmi dojíždět do 10 km vzdálených Domažlic, příp. až do Klatov (25 km). Největším problémem je bezpochyby absence zubních lékařů, za kterými jsou místní občané často nuceni dojíždět až do 60 km vzdálené Plzně. Tuto situaci jsme se snažili řešit i se zdravotními pojišťovnami, pro ně je tato dojezdová vzdálenost bohužel v zákonných mezích, pro odlehlé regiony, jako jsme my, z pohledu pojišťovny navíc bohužel „běžná“. V našem městě působí také soukromé zdravotní středisko, kde sídlí většina místních lékařů. Vedoucí tohoto střediska doktor Škanta je pro nás dobrým partnerem, ale také rádcem ve věci oslovování a získávání lékařů do městských prostor či nastavení některých pobídek, kterými se snažíme nové lékaře získat.

Kdyně nemá městskou policii. Jak řešíte bezpečnost a drobné přestupky?

OH: Se zajištěním bezpečnosti do značné míry pomáhá městský kamerový systém, jehož vlastníkem je město, přístup do něj má však výhradně Policie ČR. Ve Kdyni sídlí obvodní oddělení policie, jehož personální kapacity jsou bohužel značně omezené a spádový obvod jeho působnosti je navíc velmi široký. Spolupráce s místním oddělením je přesto na dobré úrovni, na žádost vedení města byla rozšířena pěší pochůzková činnost policie v centru města, kde se zejména v letních měsících potýkáme s porušováním obecně závazné vyhlášky týkající se konzumace alkoholu. I v tomto případě často pomáhají kamery, jejichž role je nezastupitelná zejména v oblasti dopravy. Nejvýznamnější roli kamer však spatřuji v oblasti ochrany veřejného majetku, se kterým se v oblasti veřejné správy setkáváme prakticky na denní bázi. Nejedná se jen o poškození majetku v důsledku dopravních nehod, častým nežádoucím jevem je bohužel také vandalismus, kterého se stále častěji dopouštějí mladiství či dokonce děti, např. na dětských či víceúčelových hřištích, kde nás toto chování k veřejnému

majetku vždy velmi mrzí – chceme dětem poskytnout zajímavé, bezpečné a kvalitní zázemí pro trávení volného času, a ony samy si jej ničí.

Pomáhá profesní minulost vedení města při řešení krizových situací?

OH: Profesní minulost u Policie ČR vnímám jako výhodu – díky působení v uniformě se naučíte jednat s lidmi, pracovat pod tlakem, ale zároveň i v těžkých a vypjatých situacích zachovávat klid a především chladnou hlavu. Vždy také kladu důraz na osobní setkání s lidmi, díky kterému svého oponenta či partnera mohu lépe poznat a snáze tak docílit dohody či kompromisu.

VŘ: Určitě jsou chvíle, kdy si díky profesní minulosti „v uniformě“

s řadou věcí dokážeme poradit lépe. Nejčastěji je to např. odchyt toulavých psů, který z důvodu absence městské policie často provádíme sami, příp. ve spolupráci s Policií ČR. V uniformě se naučíte spoléhat se sám na sebe, pracovat pod tlakem, dělat rychlá a často nepříjemná rozhodnutí v těžkých a nekomfortních situacích. Všechno toto člověk zúročí právě i ve výkonu veřejné funkce – v pomyslné uniformě starosty či místostarosty. Jako místostarostka mám nepochybně tu výhodu, že místo zbraně mám alespoň vysoké podpatky. K sebeobraně (ani k útoku) jsem je zatím naštěstí použít nemusela.

Kdyně se dlouhodobě věnuje kastrovánímu programu toulavých koček. Co vás k tomu vedlo?

VŘ: S implementací kastročního programu jsme začínali již krátce po našem nástupu do vedení města v roce 2019, navíc jako jedni z prvních v rámci České republiky ve spolupráci s KasPro Cats, z. s., ke které jsme se dostali díky mé lásce k mainským mývalím kočkám, které chovám. O problematiku toulavých koček jsem se zajímala ještě před nástupem do vedení města z pozice dobrovolnice, protože utrpení koček mi nikdy nebylo lhostejné. Sama mám doma kromě mainských mývalích koček také jednoho mourovatého nalezence „von Kdyně Stadtplatz“.

Jak program přijali obyvatelé a jaké má konkrétní výsledky?

VŘ: Výsledky kastročního programu jsou obtížně definovatelné tak, aby umožnily jakékoliv objektivní srovnání – museli bychom totiž vyhodnocovat to, k čemu ve své podstatě nedošlo, tedy vyčíslit, kolik koťat se díky kastročnímu programu NENARODILO, a to zkrátka není možné. Subjektivním pohledem jsou však přínosy implementace kastročního programu obrovské. Dříve jsme odložená koťata řešili opakovaně během roku několikrát, takřka s železnou pravidelností, obzvláště v jarních měsících, dnes tyto problémy řešíme již jen sporadicky.

Kromě kastrace toulavých koček přispíváme také na kastrace vlastních zvířat našich občanů – kočka je totiž teritoriální zvíře, a nelze ji, stejně jako psa, jednoduše držet v zahradě u domu a jakákoliv nekastrovaná kočka (i kocour) tak znamená riziko nekontrolovaného množení koček a vzniku kočičích kolonií.

Místní občané kastroční program vnímají pozitivně, z počátku často nechápou, proč by měli být kromě koček kastrováni také kocouři, toto téma se však po krátké edukativní diskusi vyjasní a občané smysl kastročací pochopí i v případě kocourů. Někteří lidé za kastročním programem mnohdy vidí pouze vysoké náklady, které jsou s jeho realizací spojené, a rozhodně je nezpochybňují – kastrace oprav-

du nejsou levnou záležitostí. Levnou záležitostí však není ani následná péče o odložená koťata, která kromě finančních prostředků navíc vyžaduje i čas a tým dobrovolníků – srdcařů, které kolem sebe ve Kdyni našťestí máme a kterým i touto cestou děkujeme!

Je podle vás právě toto příklad role obce nad rámec zákonných povinností?

OH: Kastroční program je určitě záslužnou činností a byla to jedna z prvních věcí, kterou jsme po nástupu do funkce řešili, protože přemnožené kočky a kočičí kolonie byly tehdy skutečně aktuálním a palčivým problémem. Z mého pohledu je kastroční program opravdu nad rámec zákonných povinností, protože každý majitel by se měl o své zvíře postarat, včetně veškerých možných následků, tj. nekontrolovaného množení koťat.

VŘ: Já to vidím spíše jako jediný smysluplný soulad zákonných povinností s mnoha dalšími neméně důležitými aspekty – s dobrým hospodařením obce a zajištěním well-beingu zvířat. Pokud si toto všechno položíte na misku vah, výsledkem bude dokonalý balanc: zákona, veřejných financí i čistého lidského svědomí a humánního přístupu ke zvířatům, která v důsledku nekontrolovaného množení často trpí nebo dokonce umírají.

Zpátky k obyvatelům, mají ve městě dostatek pracovních příležitostí?

VŘ: Pracovní příležitosti v našem městě jsou bohužel značně omezené, jak již bylo řečeno v úvodu, do značné míry je toto spojeno s polohou města v příhraničí. Místní občané upřednostňují uplatnění na zahraničním trhu práce v sousedním Bavorsku, který nabízí řadu výhod – např. zkrácená či flexibilní pracovní doba, vysoké přídatky na děti apod. Dříve zde Češi pracovali spíše v méně kvalifikovaných profesích, jakožto dělníci, dnes se však potýkáme rovněž s tzv. odlivem mozků, tj. kvalifikované pracovní síly, mj.

i s odlivem lékařů či dalšího zdravotnického personálu.

OH: V novém územním plánu Kdyně jsou vyčleněné lokality pro průmyslové zóny. Rádi bychom do našeho města, i navzdory nepříznivým podmínkám v podobě blízkosti bavorského pracovního trhu, přilákali investory a rozšířili tak možnosti uplatnění našich občanů na trhu práce přímo v místě bydliště. Sami se v budoucnu z pozice vedení města budeme snažit vytvářet nové pracovní příležitosti – např. uvažujeme o zřízení velkého multifunkčního sběrného dvora s třídíčkou odpadu, kde by vzniklo několik nových pracovních pozic. Se zástupci místních firem jsem v kontaktu, situaci na místním pracovním trhu tedy velmi dobře znám a se získanými informacemi se z pozice vedení města snažíme aktivně pracovat a místním podnikatelům pomáhat.

Kam lidé nejčastěji jezdí za nákupy, kulturou nebo do banky?

VŘ: Zde se opět dostáváme k úvodní otázce – výhody či nevýhody příhraniční polohy města. Sousední Bavorsko je pro místní občany oblíbenou a často vyhledávanou „nákupní destinací“ nejen z pohledu kvality, ale také ceny některých produktů. Tento trend zde začal již v devadesátých letech, kdy si nakupování v Německu pamatují ještě jako dítě. Pro místní občany je to zcela běžná záležitost, většina příhraničních rodin má zpravidla určitý sortiment výrobků, které kupuje výhradně „za hranicemi“, neboť i v rámci stejných obchodních řetězců se značně liší šíře nabízeného sortimentu. Mnozí občané pracují jako pendleři (tj. přeshraniční pracovníci) a je pro ně tedy přirozené cestou z práce za hranicemi rovnou nakoupit.

OH: Co se týče kultury, trůfám si říci, že Kdyně je v našem regionu značně na výši a nebojím se kulturní život srovnávat s většími okresními městy v okolí (Domažlice, Klatovy). Toto uznání ostatně od místních (i přespolních) ob-

čanů často slyším a zásluhu na něm má ředitelka našeho kulturního střediska paní Jana Podskalská. Ve Kdyni se snažíme dávat prostor všem žánrům a reflektovat potřeby všech věkových skupin občanů, včetně rodin s dětmi. Uspokojit potřeby některých skupin je jednodušší, u jiných je to naopak obtížné – to se týká zejména mladých lidí, jejichž kulturní potřeby významně promění-

la pandemie koronaviru. Kulturní, společenské i zábavné pořady ve Kdyni rádi umísťujeme do netradičních prostor, a tím jsme v našem regionu díky nápadům paní ředitelky Podskalské unikátní – v adventním čase např. promítáme Popelku – ve stodole nebo na farní půdě čteme dětem pohádky pod světlem svícnu v nejstarším domku ve Kdyni apod. Lidé si oblibili také malé festivaly, které ve

městě pořádáme – food festival nebo festival minipivovarů, který je spojen s tradičními Císařskými slavnostmi města. Jednou z nejoblíbenějších akcí je Kdyňský festival vína, který se v našem městě koná v rámci Českých festivalů vína. V našem regionu jsme byli prvním městem, které tomuto festivalu otevřelo své dveře, a stala se z něj jedna z největších a nejvyhledávanějších akcí v regionu,

za kterou lidé dojíždějí často i ze vzdálenějších koutů okresu nebo dokonce celého Plzeňského kraje. **VŘ:** Bankovní a další peněžní služby z našeho města bohužel postupně mizí a kopírují tak trend, ke kterému dochází i v dalších městech podobné velikosti. Bankovní instituce se začínají orientovat zejména na online komunikaci se svými klienty, např. prostřednictvím aplikací internetového bankovníctví, ve kterých dnes občané vyřídí záležitosti, kvůli kterým museli v minulosti pobočku osobně navštívit. Bankovní společnosti tak šetří nejen náklady na zaměstnance, ale také náklady na

provoz poboček – nájemné, úhradu energií apod. V tomto ohledu máme z pozice vedení města bohužel svázané ruce a rozhodnutí o zrušení poboček je často záležitostí vysokého managementu, který se snaží minimalizovat náklady, a tak přistoupí k reorganizaci společnosti. Starší občané však osobní kontakt na pobočkách postrádají a bankovní služby jsou pro ně bohužel hůře dostupné, často jsou tak odkázáni na pomoc rodiny – dětí či vnoučat, kteří si s moderními technologiemi snadno poradí. Případně starším občanům s technologiemi a nástrahami moderní doby pomá-

háme i my sami z pozice města a městského úřadu prostřednictvím naší sociální pracovnice či pracovnic pečovatelské služby.

Jak důležitá je pro město dopravní dostupnost Klatov, Domažlic a Německa?

OH: Kdyně má velmi výhodnou strategickou polohu na spojnici dvou okresních měst (Domažlice, Klatovy) a ve spojení s bezprostřední blízkostí hranic s Německem je to z hlediska dopravní dostupnosti obrovská výhoda. Místní občané tak mají na výběr, zda za nákupy či dalšími službami, které

v našem městě chybí, pojedou do 10 minut vzdálených Domažlic, nebo do 25 minut vzdálených Klatov, kde je spektrum nabízených služeb skutečně široké. V posledních letech se díky realizaci řady obchvatů značně zlepšila i dojezdová vzdálenost do krajského města – Plzeň je ze Kdyně mimo špičku dostupná za cca 50 minut. Díky tomu je pro občany našeho města nejen vyhledávaným nákupním cílem, jako tomu bylo odedávna, ale nově také místem vhodným k uplatnění na trhu práce. Klíčová je také role veřejné dopravy, na jejíž provoz Plzeňskému kraji každoročně přispíváme více než 200 tisíc Kč. Ne každý vlastní automobil či řidičský průkaz, proto je důležité zachovat dobré spoje do obou okresních měst i spádových obcí, kterých má jen Kdyně celkem 10. Spoje veřejné dopravy musí být nastaveny tak, aby reflektovaly potřeby nejen školáků, ale také pracujících občanů, a to se zatím naštěstí daří.

VŘ: Dobrá dopravní dostupnost s sebou však přináší řadu negativ, např. v podobě vysoké intenzity dopravy, neboť samotným centrem města prochází značně vytižená spojnice dvou zmíněných okresních měst (I/22), která navíc navazuje hned na dva hraniční

přechody (Všeruby a Folmava). Kromě vysoké intenzity osobní automobilové dopravy se tak potýkáme rovněž s hustým provozem kamionové dopravy, která je vedena centrem města, tedy místem, kde se kromě jedné z budov základní školy nachází také většina obchodů či městský úřad. Na vysoké intenzitě kamionové dopravy se navíc znatelně podepisuje nezaplatnění komunikace I/22, která se tak z důvodu minimalizace nákladů dopravců stala vytiženou dopravní tepnou směrem na hranice s Německem. Územní plán města samozřejmě počítá s obchvatem, který je v územně plánovacích dokumentacích zanesen již od 70. let minulého století, jeho výstavba je však bohužel pomyslnou „hudbou budoucnosti“. Z pozice vedení města se snažíme toto téma otevírat a směřovat diskuse na patřičných místech k co možná nejbližší realizaci obchvatu, jehož výstavba by vedla ke snížení intenzity dopravy a ruku v ruce by přinesla i větší bezpečnost dopravy, zejména pak v samotném centru města.

Co podle vás dělá ze Kdyně dobré místo pro život?

OH: Dobré místo pro život si dělá každý sám, podle toho, jak se

chová ke svému okolí – jak si váží veřejného majetku, jak se spolupodílí na kulturním či společenském dění. Je to jen na nás – na občanech. Ve městě klidně můžeme mít pomyslné zlaté kliky, zlaté dveře nebo zlaté cesty, které to či ono vedení města pořídí, ale to, jestli se ve městě dobře žije, je zejména o mezilidských vztazích – to tedy záleží na každém z nás.

VŘ: Pro mě osobně je Kdyně nikoliv dobrým, ale tím nejlepším místem pro život. Přestože jsem během svých studií žila v mnoha jiných městech, vždy jsem v hloubi srdce věděla, že domov mám právě tady – v kdyňské kotlině obklopené zalesněnými kopci a nekončnými loukami. Právě unikátní krajinný ráz je jedním z mnoha aspektů, díky kterým je naše město jedinečné. Přidejte k tomu bohaté kulturní a společenské vyžití, dobré nákupní možnosti, a ještě lepší dostupnost větších okresních měst i sousedního Bavorska... Co víc si přát? Něco přece jen – lepší dostupnost gastronomie a lékařské péče a více pracovních příležitostí přímo ve městě bez nutnosti dojíždění. To je snad, doufáme, další etapa vývoje našeho města, která nás v brzké době čeká. Z pozice vedení města se jí snažíme jít naproti.

horská chata Koráb

Horská chata Koráb si nově zrekonstruovanou restauraci a ubytování nachází ve výšce 771 m n. l. m. Chata nabízí světlou a prostornou a je dostupná i pro lidi s omezenou pohyblivostí. Vzdálenost od chaty k autobusové zastávce je 100 m. Chata byla postavena v roce 1918 a byla původně podlažní, která byla po letech upravena novými krovci a podlahovými krytinami. Unikátem je také nově instalované dřevěné stromové schůdky, které se nacházejí přímo nad horskou chatou. Nově rekonstruovaná střešní konstrukce byla vybudována v letech 1985 - 1992 v těsné blízkosti horské chaty a nabízí panorámu výhledů z úmlvy, Českého i Bavorského lesa.

www.chatakorab.cz FB: chata Koráb

Na Korabu rádi přivítáme nejmenší návštěvníky - pro které jsme připravili naučné venkovní hry. V restauraci horské chaty nám bude dělat společnost kamarád všech kadynských dětí, paní Marka, který si pro nás připravil korábské omalovánky.

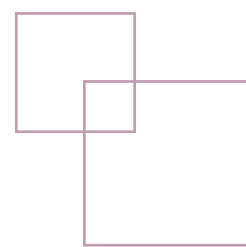
www.kdyne.cz

Domažlicko
turistická oblast Český les

Rokycany: Regionální centrum s výhodou „města na trati“

Město Rokycany (13 169 obyvatel) leží ve vnitrozemí Plzeňského kraje, na hlavní dopravní ose mezi Prahou a Plzní, s napojením na dálnici D5 směrem do Německa. Historická poloha na obchodní stezce dnes znamená především výbornou dostupnost a silné ekonomické vazby. O současném vývoji i budoucích výzvách vyprávěl starosta **Tomáš Rada**.

Rokycany byly po staletí významným bodem na cestě z Prahy do Bavorska. Má tato poloha význam i dnes?

Rokycany jsou městem „na trati“ – a to doslova. Ležíme na důležité železniční i silniční ose, jsme součástí mezinárodní cyklotrasy a máme výbornou dostupnost díky dálnici D5 i blízkosti Plzně. Už historicky jsme byli součástí významné obchodní stezky a tato

poloha nám pomáhá i dnes. Zvyšuje atraktivitu města pro obyvatele, investory i firmy a dává nám šanci být místem, kde se dobře žije a odkud je všude blízko.

Vnímáte Rokycany spíše jako pohraniční město, nebo jako přirozené centrum regionu?

Jednoznačně jako přirozené centrum regionu. Zajišťujeme veřejnou správu, školství, zdravotnictví

i pracovní příležitosti pro obyvatele celého okresu a tuto roli chceme dál posilovat. V posledních letech se snažíme být také hybatelem v oblasti cestovního ruchu, který je pro náš region velmi důležitý. Máme co nabídnout, jen to musíme umět lépe prezentovat. Věřím, že díky nové Destinační společnosti Rokycansko a Nepomucko se nám to postupně daří.

Město prošlo výraznou proměnou od tradičního průmyslu k automobilovému sektoru. Co to znamenalo pro obyvatele?

Především vznik nových pracovních příležitostí. Přejít k modernějšímu průmyslu přinesl vyšší nároky na kvalifikaci, ale také lepší mzdové podmínky a větší jistotu zaměstnání. Pro město to byla zásadní změna, která ovlivnila celou místní ekonomiku i strukturu pracovního trhu.

Daří se dnes v Rokycanech udržet pracovní místa a kvalifikované lidi? Jak velkou roli hrají zahraniční investoři?

Paradoxně je pro nás naše výhodná poloha zároveň slabým místem. Kvalifikovaní lidé mohou velmi snadno dojíždět – za deset minut jsou v Plzni, za hodinu a půl v Praze, kde často najdou zajímavější a lépe placenou práci. Naši odpovědi musí být kvalitní zázemí: dobré školy, možnosti trávení volného času, hezké a funkční město. Jen tak máme šanci, že u nás lidé zůstanou. Zahraniční investoři

hrají velkou roli, zejména v průmyslové zóně. Přinášejí pracovní místa a stabilitu, zároveň je ale důležité, aby jejich působení bylo dlouhodobé a pro město přínosné i z hlediska rozvoje infrastruktury a služeb.

Jaké vzdělávací možnosti dnes Rokycany nabízejí dětem a mladým lidem?

Jsme přirozeným centrem regionu i v oblasti školství. Máme dvě mateřské školy s pěti pracovišti, čtyři základní školy, dvě střední školy – z toho jedno velmi kvalitní gymnázium – základní uměleckou školu i dům dětí a mládeže. Velký důraz klademe také na volnočasové aktivity, především sport. Do sportovní infrastruktury každoročně investujeme, rozšiřujeme ji a modernizujeme.

Nabízí město svým občanům dostatečné zázemí zdravotních a sociálních služeb?

Zcela klíčová je Rokycanská nemocnice. Máme skvěle fungující lůžkové dětské oddělení a na rozdíl od jiných okresních měst nepociťujeme problémy se zajištěním dětské pohotovosti. Rokycany jsou také sídlem širokého spektra sociálních služeb, které využívají nejen naši obyvatelé, ale i lidé z okolních obcí.

Jak velká část obyvatel dojíždí za prací mimo město?

Poměrně významná, nejčastěji do Plzně. Díky dobrému dopravnímu spojení je to pro mnoho lidí běžná součást každodenního života. Zároveň ale platí, že řada obyvatel pracuje přímo v Rokycanech nebo v bezprostředním okolí.

Jakou roli hraje blízkost Plzně a Německa?

Velkou. Plzeň je přirozeným centrem vyšších služeb, kultury i vzdělávání. Německo zase nabízí pracovní příležitosti a ekonomické vazby. Pro Rokycany je výzvou tyto vazby co nejlépe využít a zároveň si zachovat vlastní identitu.

Kam dnes lidé z Rokycan míří za kulturou a volným časem?

Co se týče sportu a pobytu v přírodě, máme velké možnosti. Město je obklopené přírodou, Brdy máme doslova „za kopcem“. Slabinou je kultura. Sokolovna, která byla přirozeným centrem společenského života, prochází nákladnou rekonstrukcí – jde o největší investici v historii města přesahující půl miliardy korun. Do té doby lidé často jezdí za kulturou do Plzně, Prahy, ale i do Příbrami.

Co je dnes pro Rokycany největší výzvou do budoucna?

Udržet mladé lidi, případně zajistit, aby se po studiích nebo zkušenostech v zahraničí do města vrátili. Identita obyvatel s městem je dnes bohužel poměrně nízká. Velkým tématem je také dostupné bydlení pro mladé rodiny, péče o rostoucí počet seniorů a další zkvalitňování zdravotní péče v Rokycanské nemocnici, která by měla projít zásadní revitalizací. Neméně důležitá je kvalitní silniční síť, obchvat města a dostatek parkovacích míst.

V čem se podle vás liší potřeby středně velkého města od menších obcí v pohraničí?

Musíme zajistit mnohem širší spektrum služeb a fungovat nejen pro své obyvatele, ale i pro lidi z okolních obcí. To s sebou nese vyšší nároky na rozpočet, infrastrukturu i personální zajištění, ale zároveň potvrzuje naši roli přirozeného centra regionu.

Za rozhovor děkujeme Václavu Bernardovi, starostovi městyse Všeruby, Oskaru Hamrusovi a Věře Říhové, starostovi a místostarostce města Kdyně, a Tomáši Radovi, starostovi města Rokycany.

Žlutice: Malé město s velkými ambicemi

Po rozhovorech se zástupci Všeruby, Kdyně a Rokycany přinášíme pohled z Karlovarského kraje. Žlutice (cca 2 200 obyvatel) představují další podobu života menšího města – s důrazem na přeshraniční spolupráci, podporu seniorů, rozvoj školství i snahu přilákat mladé rodiny. O zkušenostech, konkrétních projektech i aktuálních výzvách jsme hovořili se starostkou **Helenou Plitzovou**.

Vaše město spolupracuje s řadou partnerských měst, podělte se s námi o vaši zkušenost s touto spoluprací a co městu tato partnerství přináší?

Žlutice udržují od roku 2012 velmi živé a přátelské partnerství s hornofranckým městem Warmensteinach v Německu. Spolupráce nestojí jen na oficiální úrovni, ale především na osobních vztazích mezi vedením, spolky i obyvateli obou měst. Pravidelně se setkáváme při velikonočních a adventních trzích, letních slavnostech a dalších společenských akcích. Už několik let vozíme do Warmensteinachu Českou mši vánoční, která se tam stala silným duchovním i kulturním zážitkem. Společně jsme také realizovali několik projektů spolufinancovaných z fondů Evropské unie – například „Žlutický velikonoční jarmark“, „Kultura nás spojuje“ a „Poznávání nás sbližuje“ (2024–2025). Tyto projekty byly zaměřeny především na setkávání občanů, kulturní výměnu a prohlubování vzájemného porozumění. Aktuálně připravujeme nový přeshraniční projekt zaměřený na rozvoj turistiky. Regujeme tím na zájem obyvatel obou měst poznávat příhraniční regiony, jejich historii, přírodu i tradice. Naším cílem je motivovat lidi k individuálním návštěvám – ať už za památkami, turistikou, sportem nebo kulturou.

Vaším seniorům nabízíte jednu velmi ceněnou službu, o co se jedná?

Určitě mluvíte o službě Senior expres, která funguje ve Žluticích již třetím rokem a ročně ji využívá přibližně 200 registrovaných seniorů. Původně byla zamýšlena především jako pomoc s dopravou k lékaři, dnes ji však obyvatelé využívají i k cestám za nákupy, na úřady, do lékárny či za dalšími každodenními povinnostmi – a to nejen v rámci města, ale i mimo něj. Velkým přínosem je také lidský rozměr služby. Řidiči pomáhají klientům například s vyzvedáváním léků nebo s orientací při návštěvě zdravotnických zařízení. Ohlas je dlouhodobě velmi pozitivní – senioři oceňují nejen samotnou dostupnost služby, ale zejména ochotu, trpělivost a vstřícnost řidičů. Senior expres se tak stal neopostradatelnou součástí života ve městě a významně přispívá ke spokojenosti starších obyvatel, zvláště v situaci, kdy ve městě chybí praktický lékař.

Máte i vy ve Žluticích podobný problém s poskytováním zdravotnické péče?

Zdravotnická péče je v současnosti jednou z největších výzev,

kterým Žlutice čelí. Ve městě dnes funguje zubní lékař a gynekolog, avšak praktičtí lékaři pro děti i dospělé zde v posledních letech ukončili svou činnost. Obyvatelé tak už druhým rokem musí za praktickými lékaři dojíždět do okolních měst, často i více než 30 kilometrů. Situaci se aktivně snažíme řešit. Jsme v kontaktu s Karlovarským krajem i zdravotními pojišťovnami a potenciálním lékařům nabízíme konkrétní podporu – k dispozici jsou prostory ve zdravotním středisku, pomoc s bydlením formou zasíťované parcely nebo případně služebního bytu. Několik lékařů o spolupráci zájem projevilo, ale nakonec dali přednost větším a atraktivnějším lokalitám. Ukazuje se, že problém není jen v podmínkách, ale především v celkovém nedostatku lékařů, se kterým se potýká řada menších měst po celé republice. Abychom alespoň částečně ulehčili našim občanům, zajišťujeme ve městě odběry krve a podařilo se nám udržet rehabilitaci. I přes složitou situaci hledáme další cesty, jak dostupnost zdravotní péče do budoucna zlepšit.

Kdo patří k největším zaměstnavatelům ve městě a jak hodnotíte nabídku pracovních příležitostí pro místní obyvatele?

Na území Žlutic se v současnosti nenachází žádný velký ani střední podnik, který by zásadně ovlivňoval místní ekonomiku. Nabídka pracovních příležitostí je proto omezená a řada obyvatel musí za prací dojíždět do okolních měst. Mezi největší zaměstnavatele patří především město, jeho společnosti a příspěvkové organizace – zejména školy, sociální a pečovatelské služby. Významnou roli hrají také menší firmy a podnikatelé v oblasti zemědělství a služeb. Do budoucna vnímáme jako klíčové vytvářet podmínky pro rozvoj drobného podnikání, řemesel a služeb, které mohou přinést nejen pracovní místa, ale i větší ekonomickou stabilitu. Zároveň sledujeme možnosti, které by mohly přinést rozvoj dopravní infrastruktury a případných podnikatelských zón v regionu.

Máte ve městě nádherné památky, kdo se o ně stará?

Historické jádro Žlutic je městskou památkovou zónou a město se může pochlubit mimořádně bohatým kulturním dědictvím. K nejvýznamnějším památkám patří kostel sv. Petra a Pavla, Zámecká a Vodní brána, historické měšťanské domy, sloup Nejsvětější Trojice a kašna na náměstí, jehož revitali-

lizace byla dokončena na konci loňského roku. O většinu památek pečuje město ve spolupráci s Komisí pro památky a cestovní ruch, památkáři a dalšími partnery. Nejvýznamnější kulturní památku – římskokatolický kostel sv. Petra a Pavla – spravuje Farnost Žlutice. Velmi si vážíme také práce místních spolků a dobrovolníků. Díky jejich úsilí se daří postupně zachraňovat Kokořovský dvůr, jedinou velkou světskou památku připomínající rozkvet Žlutic v 17. a 18. století. Památkové bohatství se neomezuje jen na samotné město. V jeho okolí se nachází řada drobných sakrálních památek – kapliček, křížků, božích muk, sousoší a soch. Díky spolupráci místních spolků a finanční podpoře města, kraje i státu se je daří postupně obnovovat. Příkladem je restaurované sousoší Nejsvětější Trojice ve Verušicích, které získalo titul Památka roku 2024 Karlovarského kraje.

Poslední půlrok obce a města často řešila situaci spojenou s financováním nepedagogů. Jak se projeví ve vašem rozpočtu?

Změny ve financování nepedagogických pracovníků se bohužel negativně projeví v rozpočtu města. Predikované příjmy ze školského RUD nepokryjí ani základní náklady na tuto už nyní podfinancovanou oblast. Za problematické považujeme i to, že na obce postupně přechází financování činností, které úzce souvisejí se samotnou výukou – například další vzdělávání pedagogů, učebnice a učební pomůcky nebo podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a nadané žáky. Mrzí nás, že návrh nebyl dostatečně projednán se zástupci samospráv a neprošel standardním připomínkovým řízením. Přesto budeme hledat cesty, jak tuto zátěž zvládnout bez omezení kvality vzdělávání.

Naším cílem je zajistit, aby změna financování neměla negativní dopad ani na zaměstnance škol, ani na jejich provoz, a aby školy mohly i nadále plnit svou klíčovou roli v životě města.

Je dnes problém najít kvalitní učitele?

Učitele pro mateřskou školu, základní a základní uměleckou školu hledáme nejen prostřednictvím běžných výběrových řízení, ale také přes osobní kontakty a spolupráci se školami v regionu. Největší výzvou je celostátní nedostatek kvalifikovaných pedagogů, který se v menších městech projevuje ještě výrazněji. Snažíme se proto nabídnout zájemcům z jiných regionů konkrétní podporu – například možnost získání zasíťované parcely pro výstavbu rodinného domu nebo pomoc se zázemím. Velmi se nám

však osvědčilo také spoléhat se na vlastní lidské zdroje. V praxi to znamená, že například asistent pedagoga začne na škole pracovat, vedení jej podpoří v dalším studiu a on se postupně vypracuje na kvalifikovaného učitele. Je to cesta delší, ale stabilní – vychováváme si pedagogy „z vlastních řad“, z lidí, kteří mají k městu vztah a chtějí v něm zůstat. Tento model považujeme za jednu z největších šancí, jak si i v menším městě udržet kvalitní školství.

Jak je u vás pokryta obslužnost prodejny potravin? Využívají občané například e-shopy s potravinami nebo jiné formy rozvozu?

V našem městě funguje několik místních prodejen potravin, které zajišťují základní obslužnost pro obyvatele města. Pro starší občany a osoby se sníženou mobilitou je navíc k dispozici služba Senior expres, která jim pomáhá s dopravou na nákup. Zároveň se i u nás stále častěji prosazují e-shopy s potravinami a rozvozné služby, které občané využívají zejména pro větší nákupy nebo v situacích, kdy se nemohou do prodejny osobně dostat. Uka-

zuje se, že právě kombinace místních obchodů a moderních forem rozvozu je pro menší města ideální cestou, jak udržet dostupnost základních služeb i do budoucna.

Co láká mladé rodiny, aby se stěhovaly do Žlutic?

Žlutice nejsou jen městem s bohatou historií, ale také místem s krásnou přírodou, kvalitními školami a velmi živým komunitním životem. Právě kombinace klidného prostředí a aktivního města je pro mladé rodiny stále důležitější. Obyvatelé mají k dispozici turistické a naučné stezky, sportoviště, koupaliště, hřiště i autokemp. Připravujeme také revitalizaci údolí řeky Střely, kde by měl vzniknout sportovně-rekreační areál. Silnou stránkou Žlutic je bohatý kulturní a spolkový život – od tradičních slavností a jarmarků až po významné akce, jako jsou Žlutické divadelní léto nebo festival Viva la Musica. Pravidelná sousedská setkání posilují komunitu a pocit sounáležitosti. Konkrétní podporou bydlení je připravená nová lokalita, kde budeme letos nabízet parcely pro výstavbu 18 rodinných domů. Atraktivitu města pro život

do budoucna dále posílí i dostavba dálnice D6, která zlepší dostupnost regionu.

Jak vnímáte potenciální přínos dostavby D6 a možného rozvoje přílehlých průmyslových zón z hlediska pracovních příležitostí a rozvoje města?

Dostavbu dálnice D6 vnímáme jako zásadní impuls pro celý region. Po letech čekání se konečně rozběhly práce na úseku okolo Žlutic (Knínice – Bošov), což výrazně zlepší dostupnost Karlových Varů i Prahy. V regionu dnes chybí větší zaměstnavatelé i část základních služeb, a obyvatelé tak musí za prací dojíždět. Lepší dopravní spojení proto otevírá nové možnosti – přilákat podnikatele, investory i potřebné služby. Zároveň věříme, že dobrá dostupnost pomůže udržet a přivést mladé lidi, kteří v našem krásném kraji chtějí žít a pracovat. D6 tak nevnímáme jen jako dopravní stavbu, ale jako klíčový krok k dalšímu rozvoji města.

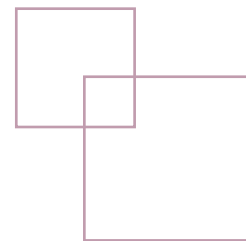
Děkujeme z rozhovor.

Škola jako srdce obce: Věžnice drží vlastní základku i školku

Další obec, která ležela na historické obchodní stezce, tentokrát z Brna do Prahy, je obec Věžnice. Vznikla spojením tří původních vsí – Horní, Prostřední a Dolní Věžnice, proto se jí dodnes říká Trojí Věžnice. Už ve 13. století zde vznikly strážní osady, jejichž věže měly podle tradice sloužit i jako světelné orientační body pro kupce. Rozvoj obce ovlivnila také těžba stříbrné rudy v okolí a po staletí se zde prolínalo české a německé osídlení – ostatně už v 18. století zde stály česká i německá škola.

Dnes má obec 426 obyvatel a navazuje na tuto tradici tím, že si navzdory své velikosti udržuje vlastní základní i mateřskou školu. O jejich fungování, financování a dopadech aktuálních změn ve školství jsme hovořili se starostou **Davidem Drahošem**.

Jak se vám daří zajistit provoz těchto zařízení při tak malém počtu dětí?

Co se týče financování školy – je to otázka priorit. A škola určitě mezi naše priority patří. Pokud chcete mít „živou“ obec, tak škola v místě je pro to důležitá. Hlavně pro mladé rodiny.

V minulosti naše škola byla označována za nejmenší školu v republice. To už v současnosti neplatí. Aktuálně máme 29 dětí ve škole a 24 ve školce. Takže jsme vlastně na horní hranici kapacity. Nejen že z obecní pokladny platíme provoz školní budovy, ale celou budovu průběžně modernizujeme.

Jak se ve vašem obecním rozpočtu promítne změna způsobu financování nepedagogů?

Pro naši obec je to znatelný nárůst prostředků, které z rozpočtu obce směřují na provoz školy. Skoro na trojnásobek.

Můžete uvést konkrétní příklady? Kam přesně a na co peníze nově půjdou?

Zhruba 40 % peněz půjde na provoz školy jako doposud – elektřina, topení, vybavení učeben a drobné opravy. Zbytek je na platy nepedagogů.

Zasahujete do nastavování rozpočtu a provozu aktivně, nebo to necháváte hlavně na škole?

Nastalé změny jsme řešili společně s panem ředitelem. Jsme prakticky v každodenním kontaktu. Co se týče nastavení rozpočtu, vystupuje obec spíše aktivně. Společně s vedením školy se snažíme udržet náklady v rozumné výši. Pan ředitel aktivně komunikuje s celým zastupitelstvem, takže při schvalování rozpočtu je už všechno dojednáno.

Od letošního září mají školní jídelny učit vařit podle nové vyhlášky o školním stravování, která po více než 30 letech mění pravidla takzvaného spotřebního koše.

Jak dnes ve škole a školce vaříte a jak se stavíte k většímu důrazu na zeleninu a pestřejší skladbu jídel? Je to pro vás spíš přirozený vývoj, nebo komplikace navíc?

Školní kuchyň jsme v roce 2023 výrazně modernizovali, takže s vařením zdravějších jídel asi problém není. Já osobně tohle беру jako přirozený vývoj. Věřím, že ti, kteří o tom rozhodují, vědí, co dělají.

Dává vám to větší kontrolu, nebo naopak přibývá starostí a administrativy?

My jsme se rozhodli, že nepedagogičtí pracovníci zůstanou za-

městnanci školy. Takže tato agentura zůstane v gesci pana ředitele.

U nás se jedná o necelé 3 pracovní úvazky. Všichni se tu známe, víme, jak kdo pracuje. Podle mě tímto rozhodnutím stát hlavně přenesl tlak na budoucí zvyšování platů u nepedagogických pracovníků na obce a kraje.

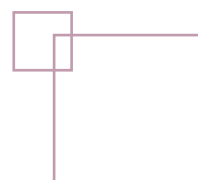
Hledáte cesty, jak si s rostoucími náklady pomoci – například sdílením uklízení služby či jiných provozních kapacit se sousední obcí? Je to pro vás reálná možnost, nebo zatím spíš teorie?

My jsme díky nedávné modernizaci školní kuchyně navýšili kapa-

citu na 120 obědů, takže vaříme i pro sousední ZŠ a MŠ Brzkov. A se starostou Brzkova panem Alešem Bořilem jsme se dohodli, že nám jejich obec pokryje poměrnou část nákladů na kuchařky.

Zároveň jsme zrušili místo školníka, který měl asi 0,2 úvazku. O školu se od ledna starají zaměstnanci obecního hospodářství.

Děkujeme za rozhovor.

Když chybí lidé, pomůže systém

Nový pohled na chytré řešení, které zvolili v Jaroměři, přinášíme v dalším rozhovoru. Město se dlouhodobě potýká s nedostatkem odborných kapacit v oblasti investic. Řešením se ukázalo využití externích služeb a smluvních standardů, které přináší jasná pravidla, předvídatelnost a kontrolu nad projekty – od výběrových řízení přes projektový management až po realizaci staveb. O zkušenostech města, konkrétně při rekonstrukci mateřské školy a dalších investicích, jsme hovořili se starostou **Janem Borůvkou**.

Jak sehnat vysokoškolsky vzdělaného stavaře na tabulkovou pozici investičního referenta? V Jaroměři jste našli cestu, jak tuto svízelnou situaci řešit. Co vás vedlo k rozhodnutí využívat externích odborných služeb a při investičních akcích smluvní standardy, konkrétně Český smluvní standard a FIDIC?

Hlavním impulzem byla kombinace dvou faktorů – dlouhodobá personální krize na oddělení investic a rozvoje a zároveň potřeba realizovat technicky i finančně náročné projekty. V určitém okamžiku bylo zřejmé, že bez systémového přístupu a kvalitní

externí odborné pomoci nejsme schopni vše zvládnout interně. Smluvní standardy, ať už Český smluvní standard od České agentury pro standardizaci nebo FIDIC, přináší jasná pravidla, vyvážené postavení objednatele a zhotovitele a především předvídatelnost. Velkou výhodou je i to, že změny v průběhu stavby nejsou řešeny ad hoc, ale podle předem nastavených procesů. Vysoutěžené sdružení CM_PS_AIC, jehož vedoucím partnerem je společnost Contract management, a. s., nám tyto standardy nejen představilo, ale především je pro město kompletně připravuje, administruje a metodicky hlídá jejich správné uplatňování. Sdružení nám připravuje vše potřebné od výběrových řízení, přes projektový management až po technický dozor stavebníka.

Pomohlo využití FIDIC v praxi omezit vícepráce, spory se zhotoviteli nebo nečekané navyšování ceny? Můžete uvést konkrétní zkušenost?

Ano, a velmi výrazně. Při použití smluvních standardů jsou vícepráce skutečně výjimkou, nikoli pravidlem. Pokud ke změně dojde, je přesně popsána, zdůvodněna a finančně vyhodnocena ještě před jejím provedením. Město tak má neustále přehled o dopadech na rozpočet i harmonogram.

Velmi důležité je také správné uplatňování tzv. claimů. Ty automaticky spouštějí předem nastavené procesy a město tak není vystaveno časovému tlaku nebo snaze řešit věci „za pochodu“. Tento přístup se nám osvědčil nejen u vlastních investic, ale i při horizontální spolupráci, například s Ředitelstvím silnic a dálnic na rekonstrukci průtahu městem na silnici I/33, kde byl rovněž použit zelený FIDIC, nebo nyní při přípravě opravy průtahu silnice II/299 ve spolupráci s Královéhradeckým krajem.

Jak jste postupovali při přípravě a realizaci rekonstrukce a přístavby mateřské školy a v čem se ukázalo, že se důkladná projektová příprava vyplatila?

Rekonstrukce a přístavba mateřské školy byla dočasná akce s jasným cílem – navýšit kapacitu přibližně o 50 dětí. Už od začátku jsme věděli, že bez velmi pečlivé přípravy by šlo o projekt s vysokým rizikem komplikací. Mateřská škola byla po celou dobu stav-

by v provozu, což kladlo vysoké nároky na koordinaci, bezpečnost i etapizaci prací. Velký důraz jsme proto kladli na projektovou přípravu – podrobný projekt, jasně definovaný rozsah stavby, technické standardy, rozpočet i odpovědnosti jednotlivých účastníků. Tato práce „na papíře“ se nám v realizaci jednoznačně vyplatila. Stavba probíhala přehledně, bez zásadních improvizací a s minimálním počtem změn oproti původnímu zadání.

Jaké doporučení byste na základě svých zkušeností dali menším obcím nebo společenstvím obcí, které o využití externí odborné pomoci či smluvních standardů uvažují?

Menším obcím bychom jednoznačně doporučili nebát se kvalitní projektové přípravy, využití smluvních standardů a zapojení externí odborné pomoci. Tyto nástroje nejsou určeny pouze velkým městům. Naopak – pro menší obce mohou být klíčem k tomu, jak zvládnout složité investice s omezenými personálními kapacitami.

Důležité je začít včas, mít správného partnera, který obci pomůže připravit vše od zadání, přes realizaci až po předání do užívání. Tedy nebát se investovat tímto směrem energii a finanční prostředky. V konečném důsledku se to vrátí v podobě klidnějšího průběhu, menšího množství sporů, výrazně kvalitnější realizace a lepší kontroly nad veřejnými financemi.

Děkujeme za rozhovor.

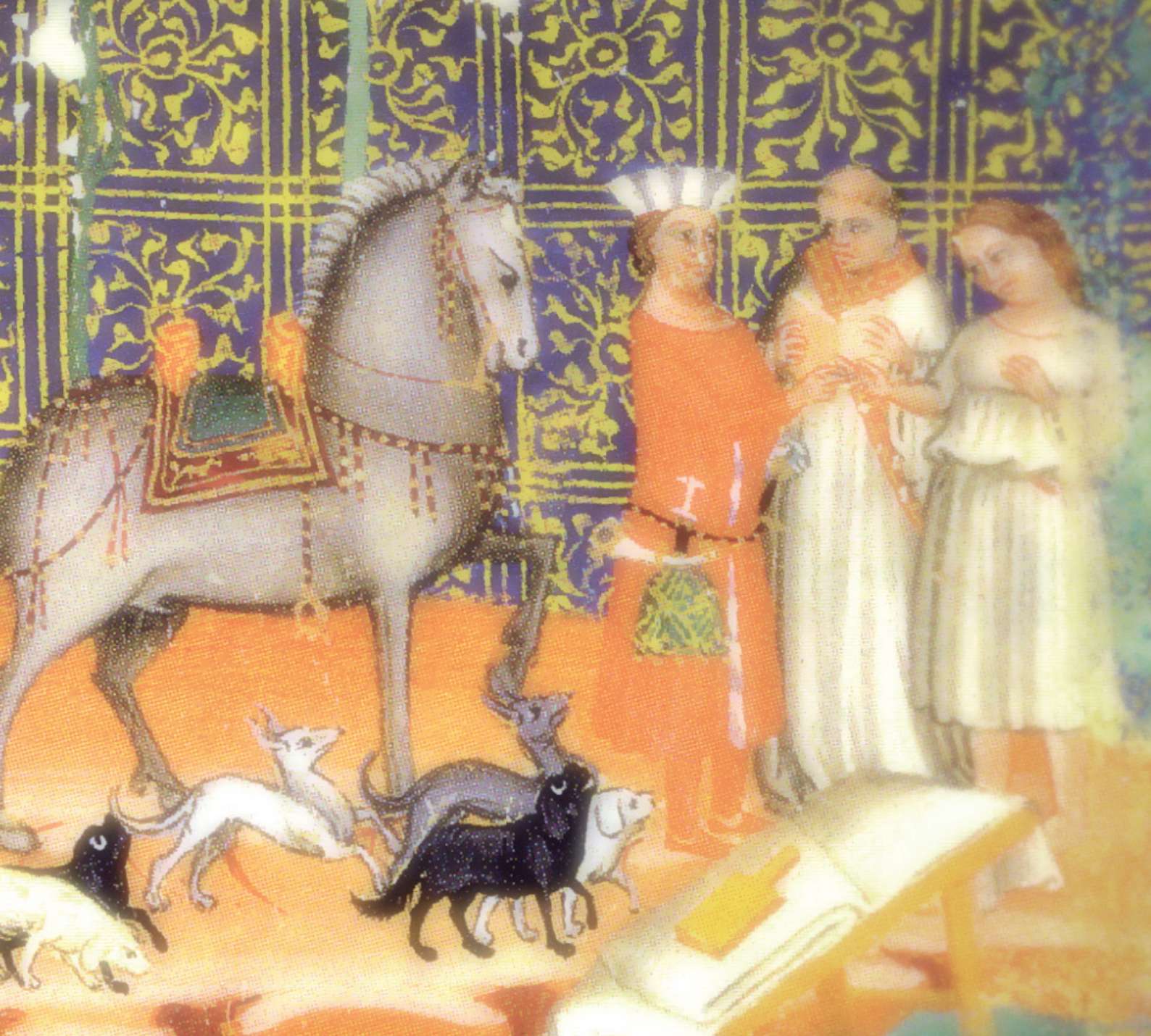

Pozn.: Česká asociace konzultačních inženýrů (CACE), z. s. (www.cace.cz) je oficiálním zástupcem za ČR v Mezinárodní federaci konzultačních inženýrů (FIDIC), ve spolupráci s JUDr. Lukášem Klee, Ph.D., LL.M., MBA, aktivně překládá, adaptuje a zavádí FIDIC podmínky do českého prostředí. Současně poskytuje certifikovaná školení, online workshopy pro veřejné zadavatele, semináře k claim managementu, změnám, rizikům a BIM ve spojení s FIDIC. CACE je v ČR autoritou, na kterou se může veřejný zadavatel kdykoliv obrátit, pokud hledá spolehlivého partnera pro správné nastavení smluvních vztahů, které přispějí k profesionalizaci, transparentnosti a spolehlivosti u stavebních zakázek.

Postoloprty: Když malé město investuje do své budoucnosti

Otázka, zda malé obce přežijí rok 2050, nestojí jen na číslech a demografii, ale i na odvaze investovat do identity, veřejného prostoru a dlouhodobé vize. Po zkušenostech s efektivním řízením projektů v jiných městech přinášíme příklad z města Postoloprty, kde rozsáhlá rekonstrukce náměstí a záchrana zámeckého areálu ukazují, že i město s necelými pěti tisíci obyvateli může realizovat projekty v kvalitě srovnatelné s krajskými centry – pokud má jasný plán a odhodlání jej naplnit. O celém projektu vypráví starosta **Zdeněk Pištora**, místopředseda Svazu a předseda Komory měst.

V Postoloprtech jsme dokončili unikátní rekonstrukci našeho centrálního náměstí – na ploše téměř 10 000 m² teď ožívá dávný milostný příběh českých dějin. Nejde ale jen o náměstí, rád bych vám představil i další plány města.

Je to jeden z našich největších investičních kroků, který ovlivní tvář města na dlouhé roky dopředu, je to největší změna centra města od středověku. Akce, za kterou by se nemusela stydět ani krajská města, skončila teprve před pár týdny. Architekt Roman Koucký vytvořil úžasný návrh a projekční firma drawING project inženýra Jana Lipovčana z Kolína jej převedla do projektové dokumentace s největší možnou precizností. V neposlední řadě jej zhotovila a uvedla v život stavební firma Gardenline z Litoměřic.

Součástí byla i rekonstrukce přilehlého autobusového nádraží, kde vlastně nezůstal „kámen na kameni“.

Farní náměstí, jak jsme si zvykli prostranství nazývat, se změnilo v elegantní vizitku města, nová nevšední zastávka s třímetrovými písmeny „Postoloprty“ a s moderním informačním systémem je třešničkou na pomyslném dortu. Na tomto náměstíčku vznikl sakurový parčík, který přiléhá k novému domu s pečovatelskou službou – až sakury zvětší své koruny, bude ideálním stinným místem pro odpočinek seniorů. Tato část je navíc doplněna naprosto unikátní lavičkou – ta má tvar ryby ze znaku, který nám spolu se statusem města v roce 1510 udělil král Vladislav II. Jagelonský.

Ale zpět k centrální ploše náměstí – hlavní roli nyní hraje žula – krásná, odolná a léty prověřená. Nové žulové dláždění historického jádra města přitom nebylo realizováno v obvyklých geometricky pravidelných obrazcích; na velké ploše Mírového náměstí ožívá milostný příběh knížete Oldřicha, který potká prostou dívku Boženu, zamiluje se do ní a vezme si ji.

Výjev, zaznamenaný v pařížském zlomku Dalimilovy kroniky, znázorňuje právě svatbu Oldřicha a Boženy na břehu řeky Ohře. Pomocí různobarevné dlažby jsou tu ztvárněny siluety tři postav – knížete, jeho ženy a kněze a k tomu je doplněna silueta koně. V postavě kněze je umístěn celý text ze zmíněné kroniky ze 14. století, který začíná větou: „Knierz Oldřich o Postoloprtech lovieše“, popisující seznámení Oldřicha a Boženy. Zbytek plochy zdobí rostlinný dekor. Na první pohled jednoduché figurální motivy v sobě skrývají měsíce náročné a precizní práce. Celé dílo je potom ještě doplněno vodními prvky – vodotrysky a mlžítka, které jsou umístěny v části další odlišné dlažby, která znázorňuje řeku Ohři.

Už ve fázi studie jsme byli přesvědčeni, že budoucí projekt má ambici vyzdvihnout a vytvořit nové městské symboly. Až čas však ukáže, jestli se jednou bude říkat „sejdeme se u Oldřicha a Boženy“, zda si mladí lidé budou pořizovat selfie u nově zrestaurované kašny s vodními hodinami nebo zda turisté objeví fotogeničnost také precizně restaurovaného Sloupu se sousším Piety – s kostelem a citlivě obnovenou a opět zrestaurovanou severní zámeckou zdí s bránou v pozadí. Možná právě tato místa získají novou schopnost přitahovat pozornost i emoce, které jsou pro živé městské centrum klíčové.

Samostatnou kapitolou je nasvícení městských objektů, včetně kostela. Věnovali jsme mu spoustu péče – a výsledek? Mírové náměstí má nově opravdu výjimečnou atmosféru. Nejedná se jen o prostý technický detail: světlo jsme od začátku vnímali jako prvek, který dokáže zásadně proměnit vnímání prostoru po setmění. Šlo nám o zvýraznění některých architektonických detailů. Chtěli jsme dodat budovám a památkám důstojnost a vytvořit vizuální orientační

body, jež pomáhají návštěvníkům lépe se v prostoru zorientovat.

Jak finančně náročná akce byla, případně z jakých finančních titulů byla podpořena?

Byla to největší investice v historii města a tomu byla uzpůsobena i doba přípravy – vždyť o modernizaci náměstí se mluvilo již od devadesátých let... Naše vedení s přípravou započalo v roce 2015.

Celková částka rekonstrukce (bez projektové dokumentace a studie) činí 115 miliónů korun. Z této částky je 55 miliónů ve formě zvýhodněného úvěru. Ten poskytl Evropská investiční banka prostřednictvím Národní rozvojové banky v rámci operačního programu „Spravedlivá transformace“. Necelých 14 miliónů činí grant Evropské komise a zbytek byly vlastní prostředky města.

Před několika lety jste odkoupili zchátralý zámek. Jak se vyvíjí práce na záchraně a využití zámeckého areálu?

Tak toto je již další kapitola obrovského investičního příběhu města Postoloprty, kterou otevíráme právě v letošním roce. V předcházejících třech letech probíhaly přípravné práce a my jsme se po dokončení náměstí rozhodli nezahálet ani chvíli (po celou dobu probíhaly patřičné průzkumy a posudky a připravovala se projektová dokumentace). Letos v červnu zahájíme práce na první etapě záchrany našeho zámku – a začínáme jak jinak než střechou celého rozsáhlého objektu, abychom zabránili dalšímu chátrání a celou stavbu tak uchránili do dalších let.

Hodnota zámku nespočívá jen v mohutných fasádách a klasicistní bráně, ale především v tom, co se skrývá uvnitř – v historických krovech! Střecha zámku je fascinujícím systémem ručně tesaných trámů, který vznikl v době, kdy české země prožívaly vrchol barokní kultury. Dendrochronologické zkoumání prokázalo postupný vznik jednotlivých křídel zámku, kdy první dřevo pro stavbu bylo pokáceno už v zimě roku 1705/06! Vzhledem k době svého vzniku je mansardová střecha postoloprtského zámku unikátní nejen v regionálním, ale i v celostátním měřítku. Právě tato datace ji totiž řadí mezi nejstarší mansardové střechy v českých zemích, z pohledu návrhu pak právě tu nejstarší vůbec. Tesařská práce, která zde byla odvedena, je na mimořádné mistrovské úrovni.

Právě oprava střechy, kterou v letošním roce začneme za téměř sto miliónů korun, je důležitou investicí do identity města a do budoucnosti celého regionu. Můžeme říci, že tyto krovy jsou stejně cenné jako malířská plátna starých mistrů ve světových galériích. Přistupujeme k tomuto úkolu s vědomím, že máme ve svých rukách příležitost zachránit kus evropského kulturního dědictví a předat ho dalším generacím. Otevíráme nepopsaný list velkých příležitostí a potenciálu, který Postoloprty v této oblasti mají.

Pokud máte, můžete našim čtenářům doporučit kvalitní řemeslníky nebo jiné profese jakkoliv podílející se na obnově – ať už náměstí nebo i jiných objektů?

Myslím, že kvalitní firmu, kvalitní řemeslníky si musí každý majitel najít sám s ohledem na svůj regi-

on a zkušenosti. Já jen mohu říct, že my měli v posledních třech letech nebývalé štěstí na zhotovitele našich investičních akcí – a že jich nebylo málo, o tom svědčí i fakt, že naše investice v posledních pěti letech již přesáhly hodnotu více než půl miliardy korun (pozn. naše město má přitom pouhých 4700 obyvatel) – ať se již jedná o nový fotbalový areál, dva historické domy přestavěné na domy s pečovatelskou službou, zasítnění zóny pro stavbu rodinných domů, rekonstrukci památkově chráněného mostu přes Ohři, rekonstrukci zdravotního střediska a divadla nebo kompletní rekonstrukci několika městských komunikací.

Které další pracovní výzvy vás v roce 2026 čekají?

Kromě zmíněné střechy zámku se na jaře rozjedou práce na modernizaci plaveckého bazénu za více než 30 miliónů, bude zrekonstruována budova bývalého DDM pro potřeby nového centra Policie ČR za 20 miliónů, provedeme konektivitu celé budovy základní školy za 16 miliónů, zahájíme rekonstrukci dalšího historického domu kolem náměstí (23 mil.), nece- lých devět miliónů korun budeme investovat v našich místních částech – obcích (máme jich 12!), čeká nás aktualizace územního plánu, zakončíme kompletní modernizaci areálu našich technických služeb, za více než 7 mil. zmodernizujeme zařízení školní kuchyně, nesmím zapomenout na pořízení nové sochy T. G. Masaryka v životní velikosti (v našem městě dosud žádnou nemáme), a to nezmiňuji spoustu dalších drobnějších investic. Prostě u nás se nenudíme a nezahálíme.

Děkujeme za rozhovor.

Obecní policie: blízkost k obci, rychlost reakce, odpovědnost

Obecní policie je často první linií, která zajišťuje bezpečí a pořádek v našich městech a obcích. Jaká je její skutečná role pro každodenní život občanů, s jakými výzvami se strážníci setkávají a jak může jejich práce pomáhat obcím efektivněji řešit místní problémy, přibližuje v rozhovoru předseda Svazu městských a obecních policií ČR **Martin Macháček**.

Co a kdo rozhoduje o založení obecní policie, v některých obcích i s menším počtem obyvatel ji mají, narozdíl třeba od některých větších sídel. Kdyně s 5 tisíci obyvateli policii nemá, Vestec u Prahy s cca 3200 obyvateli, policii má.

Už z názvu „obecní“ nebo také „městská“ policie můžeme vyčíst, že zřizovatelem obecních policií může být pouze obec. Pokud občané nebo politická reprezentace mají potřebu řešit místní záležitosti veřejného pořádku, Ústava ČR a zákon o obcích jim dává možnost zastupitelskou většinou schválit obecně závaznou vyhlášku, a tím fakticky zřídit obecní nebo městskou policii. Obecní policie však není „loutkou“ v rukách vedení obcí. Je profesionálním orgánem obce, který dohlíží nad veřejným pořádkem, řídí se svým zákonem (o obecní policii) a plní mnoho úko-

lů, které jsou jí pravomocně a kompetenčně svěřeny dalšími zákony. V obcích a městech poté hrají obecní a městské policie dnes již naprosto nezastupitelnou roli. Strážníci disponují velmi dobrou místní znalostí, dokáží být v relativně krátkém čase na místě události a jsou kompetentní k tomu tyto události řešit. I proto se na linky obecních a městských policií občané čím dál častěji obrací.

Jaké pravomoci mají strážníci v menších obcích? Liší se jejich kompetence výrazně od větších měst?

Kompetenční rámeček strážníků obecní policie je definován nejen zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ale i širokým spektrem dalších souvisejících zákonů a aktů přenesené i samostatné působnosti, včetně obecně závazných vyhlášek a nařízení obcí. Z hlediska věcné příslušnosti a rozsahu zákon-

ných pravomocí je postavení strážníka jednotné bez ohledu na velikost či administrativní status územně samosprávného celku. Strážník ve statutárním městě disponuje identickými zákonnými nástroji a kompetencemi jako strážník v obci s nižším počtem obyvatel.

Existují oblasti, kde by si obecní policie přála mít více pravomocí, ale legislativa ji je zatím neumožňuje?

Jestli takové oblasti existují, o tom nevím. Obecní a městské policie mají dle mého názoru dostatek pravomocí. Spíše je potřeba některé věci ujednotit, aby se v tom mohl občan lépe orientovat a abychom nepřidělávali zbytečnou práci například správním orgánům obcí s rozšířenou působností. Konkrétně hovořím například o možnosti řešit všechny dopravní přestupky na místě strážníkem nebo o možnosti odkládat přestupky, u kterých není znám pachatel. Obecně lze ale říci, že strážníci mají pro potřeby řešení situací v terénu pravomocí dostatek a není je potřeba zásadním způsobem rozšiřovat. Je to spíše o nastavení systému.

Jak a na čem spolupracuje obecní policie s Policií ČR a dalšími složkami IZS?

Obecní policie a Policii ČR je třeba vnímat jako partnery. Obě složky se bok po boku starají o bezpečnost občanů, řeší protiprávní jednání, ale hlavně působí na území obcí preventivně. Obdobné jen v o něco menší míře je to i s Hasičským záchranným sborem ČR, jednotkami dobrovolných hasičů měst a obcí a Zdravotnickou záchrannou službou. Obecní policie v současné době nejsou složkou IZS, byť si všichni moc dobře uvědomujeme, že v případě kri-

zových situací i běžných každodenních událostí typu dopravních nehod, různých živelných událostí pracují na místě a mnohdy jako první složka na místě zajišťují záchranné a likvidační práce tak, jako to dělají základní složky IZS. Strážníci dnes vykonávají i specializované práce a domnívám se, že by měli mít mezi složkami IZS své místo. Programově prohlášení nové vlády hovoří o začlenění obecních policií mezi složky IZS. Za Svaz obecních a městských policií říkám, že se začleněním strážníků mezi složky IZS věnujeme a věnovat budeme.

Mají menší města a obce dostatek finančních prostředků na pokrytí provozu obecní policie? Mohou na provoz policie žádat o příspěvek nebo dotaci stát či kraj?

Jistě je spousta měst a obcí, které počítají peníze a bezpečnost jako téma „odsouvají“ na nějakou vzdálenější kolej. Je třeba si ale uvědomit, že bezpečnost a pocit bezpečí definují spokojenost obyvatel. Zřízení obecních policií není rozmar, je to relevantní potřeba. Obce, které si tento fakt uvědomují, mají již obecní policie zřízeny, nebo mají uzavřené veřejnoprávní smlouvy s obcemi, které své strážníky již mají. Obecní policie jsou v České republice již 35 let. Za tu dobu se mnohé změnilo. Z typických činností, které strážníci prvotně vykonávali v rámci samostatné působnosti obcí, se časem strážníkům přidávaly další a další pravomoci. Dnes strážníci vykonávají přibližně 80–90 % činností v rámci přenesené působnosti (tj. za stát). Bylo by proto vhodné, aby se stát na výkonu těchto činností také finančně podílel. Například by mohl navýšit příspěvek obcím na výkon činností v rámci přenesené působnosti státu o činnost obecních a městských policií. Co se týká krajů, zde také není žádná povinnost přispívat na činnost

strážníků. Některé kraje ale i přesto přispívají alespoň na vybavení strážníků, typicky již několik let Ústecký kraj nebo třeba na školení a vzdělávání strážníků zde uvedu například Středočeský kraj.

Je pro obecní policii snadné získávat kvalifikované strážníky?

Získat kvalifikovaného strážníka není vůbec jednoduché. Pokud se nejedná o strážníka, který jen přechází z jedné obecní policie do druhé, tak je to prakticky nemožné. Každá obec, která strážníky již má, ví dobře, o čem mluvím.

Výkon profese strážníka je podmíněn splněním přísných zákonných kritérií. Vedle bezúhonnosti, spolehlivosti a minimálního věku 18 let je nezbytnou podmínkou úplné středoškolské vzdělání s maturitou a zdravotní způsobilost. Uchazeči musí dále úspěšně složit zkoušku odborné způsobilosti před komisí Ministerstva vnitra, kterou jsou povinni každých pět let obhajovat. Součástí náročné přípravy jsou fyzické testy, psychologická vyšetření a získání zbrojního průkazu, což doplňuje intenzivní výcvik sebeobranu a taktiky zákroků. Takto komplexně kvalifikovaní lidé se na volném trhu práce prakticky nevyskytují. Celá tato administrativní a výcviková „anabáze“, včetně všech souvisejících nákladů, v současnosti plně dopadá na bedra i rozpočty obcí.

Jaké dovednosti a kvality jsou pro tuto práci nejdůležitější?

Doba, kdy strážníkovi stačil smysl pro spravedlnost a základní povědomí o právu, je dávno pryč. Nároky na tuto profesi se zásadně zvýšily. Dnešní strážník musí disponovat hlubokými právními znalostmi a naprosto precizně ovládat postupy pro řešení krizových situací, kterým čelí na denní bázi. Kromě výborné fyzické kondice musí být strážník především psychicky odolnou osobností. Vyžaduje se schopnost zachovat chladnou hlavu, jednat asertivně a s rozmyslem, ale zároveň se umět ve zlomku vteřiny správně rozhodnout. To vše s vědomím, že v mezních situacích musí být připraven nést i riziko vlastního ohrožení.

Setkáváte se s tím, že strážníci přecházejí do větších měst nebo jiných složek bezpečnosti?

Ano, s tím se setkáváme poměrně běžně. Je to přirozený transfer na pracovním trhu.

S jakými typy problémů a incidentů se obecní policie v menších obcích setkává nejčastěji?

Prakticky je to stejné nebo obdobné jako ve větších městech. Nejčastěji se samozřejmě vedle veřejného pořádku zabýváme problematikou dopravy. Ovšem

realita je taková, že i v menších obcích nebo městech se můžete setkat s jakoukoliv událostí z celé škály, která se řeší i ve velkých městech.

Mění se povaha jejich práce v posledních letech, například kvůli novým technologiím, sociálním problémům nebo legislativním změnám?

Ano, povaha práce strážníků se mění například s přechodem na digitalizaci, s příchodem moderních technologií. Jako například sofistikovaných kamerových systémů, inteligentních systémů kontroly parkování, měření rychlosti a podobně. Legislativa samozřejmě reaguje na vývoj bezpečnostních hrozeb, například změnou zákona o zbraních, kde je nově ukotvena pravomoc obcí pořizovat do výzbroje strážníkům dlouhé zbraně. Některá města nasazují do ostrého provozu drony, aby se daly lépe monitorovat i špatně přístupné lokality, a připravuje se mnoho dalších technologických novinek.

Můžete uvést nějaké kuriózní nebo neobvyklé situace, se kterými se strážníci setkali?

Kuriózní jsou mnohdy například odchyty různých druhů domácích nebo exotických zvířat. Někde odchytávají zaběhnuté koně, jindy honí divoká prasata na náměstích či sídlištích nebo odchytávají zvláště nebezpečné jedovaté hady a pavouky. Není tomu tak dávno, co strážníci jedné městské policie odchytávali prasata domácí, kterým se podařilo uniknout z nabouraného nákladního vozidla, které je převáželo na jatka. Prasata se rozutekla po komunikaci jen pár set metrů před vjezdem na dálnici. Strážníci ale běžně řeší i jiné kuriózní situace, například naháče, kteří běhají po náměstí nebo se koupají v kašnách.

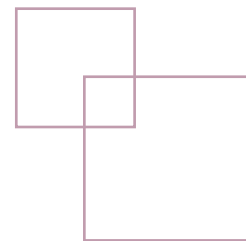
Jaké jsou podle vás hlavní výzvy a priority obecní policie v menších městech pro nadcházející roky?

Klíčovou prioritou je personální stabilizace a maximální posílení sborů. Abychom toho dosáhli, musíme přestat řešit problémy izolovaně a začít na celou agendu pohlížet koncepčně a v širších souvislostech. Svaz obecních a městských policií ČR již takovou komplexní koncepci vypracoval.

Naším cílem je nyní, ve spolupráci s naším strategickým partnerem – Svazem měst a obcí ČR, vyvinout maximální úsilí pro její prosazení a reálné zavedení do praxe.

Děkujeme za rozhovor.

Od tradice k inovacím: COOP a budoucnost venkovských prodejen 24/7

Historie spotřebního družstevnictví na území dnešní České republiky sahá až do poloviny 19. století a po celou dobu byla úzce spjata s potřebami místních komunit, zejména v menších městech a obcích. Podobný družstevní model přitom úspěšně funguje i v řadě dalších evropských zemí. O současném vývoji i budoucích výzvách Svazu českých a moravských spotřebních družstev (SČMSD) hovoří předseda představenstva **Pavel Březina**.

V čem podle vás spočívá hlavní síla tohoto systému a proč je podle vás družstevní model COOP aktuální i dnes, zejména ve vztahu k malým obcím a venkovu? Jak se v posledních letech proměňuje jeho struktura?

Cílem družstevnictví není jen vytváření zisku, ale také organizovaná vzájemná pomoc a spolupráce. To jsou základy, na kterých stojíme a které jsou aktuální i dnes. Kromě toho máme více než stotisícovou členskou základnu lidí, kteří žijí v místech, kde podnikáme. Naši členové tedy velmi dobře vědí, co místní komunity potřebují.

Náš přístup se liší od podnikání nadnárodních řetězců. Každou inovaci si nejprve vyzkoušíme v malém měřítku, a pokud se osvědčí, flexibilně a rychle ji přenášíme do dalších prodejen. Pokud se nějaký nápad ukáže jako slepá ulička, díky naší struktuře umíme velmi rychle vzít zpátečku. To je důležité pro práci v regionech – díky pružnosti dokážeme nabídnout přesně to, co daná oblast potřebuje.

Je pravda, že dochází k částečnému spojování našich družstev, což je logický vývoj. Větší subjekty jsou pochopitelně ekonomicky silnější. Myslím si však, že ani toto spojování nic nemění na základních principech našeho fungování.

Řada malých obcí se bez místního obchodu prakticky neobejde. Proč jsou právě družstevní prodejny často posledními, které na venkově zůstávají, a jaké další služby dnes kromě samotného prodeje plní?

Prodejny na venkově provozujeme historicky, a přestože máme řadu prodejen i ve městech, na strategii zaměřené na provozování venkovských prodejen nehodláme nic měnit. Zároveň je třeba říci, že provozování těchto prodejen je v dnešní době skutečnou výzvou. Čelíme tlaku velkých nadnárodních řetězců, růstu mzdových nákladů či růstu nákladů na energie. Oproti samostatným podnikatelům jsme díky zázemí družstev však přeci jen ve výhodě. To nám umožňuje uspět mnohdy i tam, kde se samostatný obchod neužíví. I my jsme bohužel však museli některé ztrátové prodejny uzavřít. Zároveň platí, že nejsme spokojeni se stavem mnoha našich prodejen, modernizovat je však zvládáme jen postupně. Recept na udržení venkovských prodejen však určitě existuje. Kromě modernizace je to rozšiřování služeb a využívání konceptu 24/7.

U prodejen v nejmenších obcích však nadále platí, že spolupráce s obcemi nebo nějaká forma veřejné podpory je zkrátka nutností.

Velkou pozornost budí váš koncept samoobslužných prodejen 24/7. Kolik jich dnes v Česku funguje, jak technicky a provozně fungují a čím se liší od klasického obchodu?

Ze zhruba stovky našich automatizovaných prodejen je přibližně osmdesát v regionech. Celkem máme asi 2 400 prodejen. V tuto chvíli se tedy blížíme k tomu, že technologií 24/7 je vybaveno zhruba pět procent prodejen. To není malé číslo, na druhou stranu zde stále existuje velký prostor pro další transformaci. Věřím, že zhruba za tři roky se – s ohledem na tempo otevírání nových prodejen 24/7 – budeme bavit o deseti procentech obchodů COOP v automatizovaném systému.

Prodejny 24/7 mohou fungovat jak v hybridním režimu – tedy s částečnou standardní otevírací dobou – tak i jako plně automatizované. Zatímco ve větších obcích je vhodnější první varianta, pro malé obce je cesta spíše

v plně automatizovaném prodeji, nebo využívání jen skutečně minimální standardní otevírací době. Právě takto mimochodem fungují některé prodejny, které spolu s obcemi provozujeme na partnerské bázi.

Z ekonomického pohledu přináší koncept 24/7 vyšší komfort pro zákazníky, a tím i vyšší tržby bez nutného růstu mzdových nákladů. Dokážeme tak obsloužit i zákazníky, kteří se vracejí pozdě z práce nebo si potřebují nakoupit například v neděli. Dříve by pravděpodobně jeli autem do prodejny některého nadnárodního řetězce.

Jak se na vzniku a provozu těchto prodejen podílí obec? Můžete uvést konkrétní příklady obcí, kde se model 24/7 osvědčil, a přiblížit zkušenosti místních starostů či obyvatel?

Máme zkušenosti jak s provozem vlastních obchodů v obcích, tak se společným provozem obchodu s obcí. Tato varianta je poměrně nová, ale vidíme v ní pro obě strany zajímavou příležitost. Jako příklad takové spolupráce mohu uvést obec Zámorsk v Pardubickém kraji. Obec v minulosti pro-

story pro prodejnu pronajímala a její provoz dlouhodobě dotovala. Obyvatelé však nebyli spokojeni s nabídkou ani s provozní dobou. Díky společnému provozu se nyní podařilo snížit nutnou obecní podporu o více než třetinu a zároveň se výrazně zvýšila úroveň služeb. Doplním, že v obci žije řada seniorů a mladých rodin, pro které je snadná dostupnost prodejny s potravinami zcela zásadní. Aby obec usnadnila nákup i těm, kteří mají menší zkušenosti s moderními technologiemi, je možné v prodejně nakupovat i bez mobilního telefonu pomocí čipové karty vydané obecním úřadem.

Jaká je ekonomika těchto malých samoobslužných obchodů? Jsou dlouhodobě udržitelné a co je klíčové pro jejich úspěch – velikost obce, zapojení samosprávy, podpora státu?

Na tuto otázku neexistuje jednoduchá odpověď, protože každá obec i každá prodejna je v jiné situaci. V některých případech koncept 24/7 pomáhá zvýšit zisk, jinde stabilizuje provoz a jinde zase snižuje závislost prodejny na veřejné podpoře. Obecně je třeba říci, že provoz prodejen v nejmenších obcích je v mnoha případech nutné vnímat jako veřejnou službu. Nejsem velkým příznivcem dotací, ale obce, kraje i stát si dnes již uvědomují, že dostupnost potravin je pro mnoho obyvatel životně důležitá. Koncept 24/7 je v tomto ohledu významným pomocníkem pro dlouhodobou udržitelnost venkovských prodejen.

Hovoří se také o propojování obchodu s dalšími funkcemi – například s místní hospodou, kavárnou nebo výdejním místem služeb. Jak daleko je tato myšlenka a kde už se ji daří naplňovat v praxi?

Naším záměrem je měnit prodejny v centra místních služeb a společenského dění. Dnes lze v našich obchodech například standardně vybírat hotovost, vyzvedávat zboží z e-shopu nebo platit složenky. Řada našich prodejen fun-

guje jako pobočka České pošty nebo je propojena s kavárnou, kde se mohou místní obyvatelé setkávat. Kromě toho jsou naše obchody navázány na lokální producenty potravin a místní zemědělce. Jde tedy o celý ekosystém, který nejen zajišťuje služby, ale zároveň podporuje rozvoj a zaměstnanost v regionech.

Nedávno jste avizovali záměr spolupráce se společností Orlen. Co by toto partnerství mohlo přinést zejména menším obcím a venkovským lokalitám?

Je to další ukázka toho, kde všude může koncept 24/7 najít své uplatnění. Na mnoha místech není obchod, ale je zde čerpací stanice. Její provozovatel často řeší podobné otázky jako my – například zda se vyplatí udržovat provozovnu s obsluhou. A právě zde se ukazuje síla našeho spojení. Ve spolupráci se společností Orlen jsme z obchodu u čerpací stanice vytvořili menší prodejnu, kde si zákazníci mohou bez problémů pořídit běžný nákup, a to za stejné ceny, jaké platí v klasických obchodech.

Může podle vás existence moderní prodejny 24/7 reálně přispět k boji proti vyliďňování venkova? Jaký význam má dostupnost základních služeb pro rozhodování lidí, zda na venkově zůstat, nebo se tam přestěhovat?

Na tuto otázku se samozřejmě dívám především jako obchodník,

nicméně denně se setkávám se starosty. Z rozhovorů s nimi jednoznačně vyplývá, že obchod je pro kvalitu života v obci zcela zásadní. Právě proto obce existenci prodejen dlouhodobě podporují.

Zajímavá je i možnost využít prodejny jako informační místo – například pro obecní vývěsku, zdravotní či sociální informace. Jak tento potenciál vnímáte a jaký systém podpory či dotací by podle vás měl stát, například prostřednictvím MMR, pro zavedení těchto služeb na venkově nastavit?

Myslím si, že obchod je dnes v mnoha obcích jediným místem, kde se obyvatelé přirozeně setkávají. Dává tedy smysl, aby fungoval i jako prostor pro sdílení důležitých informací. Již nyní s obcemi v této oblasti úzce spolupracujeme a význam této spolupráce se ukázal například během pandemie covidu. Do budoucna budeme schopni nabízet ještě více než klasickou vývěsku či místo s tiskovinami. Nově například testujeme vybavení prodejen virtuálními asistenty v podobě obrazovky s avatarem. Ta může sloužit nejen zákazníkům, ale i k informování občanů o dění v obci a dalších službách. Pokud chce stát tuto informovanost podporovat – což je bezpochyby jeho role – je na místě, aby tato podpora měla i konkrétní podobu.

Děkujeme za rozhovor.

Informace, které mohou zachránit život

Zdraví je jednou z nejcennějších hodnot, které jako společnost sdílíme. Proto v naší rubrice zdravotnictví pravidelně přinášíme aktuální a praktické informace zaměřené především na prevenci, včasný záchyt onemocnění a podporu kvality života. Věříme, že právě informovanost a spolupráce mezi obcemi, odborníky i neziskovým sektorem mohou významně přispět k tomu, aby se zdravotní rizika dařilo minimalizovat a aby potřebná pomoc byla dostupná všem, kteří ji potřebují.

V jarním vydání představujeme dvě organizace, které se dlouhodobě věnují péči o handicapované spoluobčany a lidi se závažnými chorobami. Dagmar Filgasová, prezidentka Sjedené organizace nevidomých a slabozrakých ČR (SONS), v rozhovoru přibližuje činnost organizace i možnosti spolupráce s obcemi. Hovoří o tom, jak mohou samosprávy po-

moci odstraňovat bariéry v každodenním životě nevidomých a slabozrakých – ať už při jednání s úřady, nebo při běžném pohybu po městě.

Miša Tůmová z Hlasu onkologických pacientů (HOP) pak představuje aktivity zaměřené na maximální šíření informací o prevenci, preventivních programech, možnostech léčby i včasném záchytu závažných onkologických onemocnění. Čtenáři se již v rubrice Svazová agenda mohli dočíst o podpisu memoranda o spolupráci při sdílení těchto životně důležitých informací mezi Svazem měst a obcí České republiky, Ministerstvem zdravotnictví České republiky, spotřebními družstvy COOP a organizací HOP. Právě propojení státní správy, samospráv, podnikatelského sektoru a patientských organizací je důkazem, že prevence a dostupnost informací jsou společným závazkem nás všech.

Zleva: Pavel Březina (COOP), Adam Vojtěch (MZ ČR), František Lukl (SMO ČR), Petra Adámková (HOP)

Aby zraková ztráta neznamenala ztrátu samostatnosti

Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR (SONS) je celostátní organizací, která prostřednictvím téměř šesti desítek pracovišť pomáhá lidem s těžkým zrakovým postižením zvládat každodenní život, orientaci ve veřejném prostoru i komunikaci s úřady. Prezidentka **Dagmar Filgasová** v rozhovoru přibližuje, jak mohou obce a města spolupracovat při odstraňování bariér, zajištění přístupnosti služeb i včasné pomoci občanům, kteří se náhle ocitnou v roli člověka se zrakovým postižením.

Můžete stručně představit SONS a vysvětlit, v čem je vaše organizace jedinečná?

Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR z. s. (SONS) je celostátní organizace poskytující registrované sociální služby a spolkovou činnost pro osoby s těžkým zrakovým postižením. Po celé republice máme téměř 60 pracovišť s ambulantní a terénní formou pomoci, za účelem dalších specifických činností jsme založili krajská TyfloCentra a společnost Tyfloservis. Pro pobytovou formu rehabilitace později osleplých je zřízeno středisko pro nevidomé v Praze – Dědina. Jsme zástupci komunity nevidomých a slabozrakých v Radě vlády a také legislativním připomínkovým místem při tvorbě zákonných předpisů. Denně řešíme tíživé sociální situace osob se zrakovou vadou, procvičujeme dovednosti při užívání speciálních kompenzačních pomůcek, pomáháme zajistit oprávněné nároky na úřadech a v neposlední řadě mají naši členové možnost sdílet zkušenosti s životem osob se zrakovým postižením. V naší centrále máme jedinečnou sociálně-právní poradnu, vydavatelství časopisu ZORA pro zrakově postižené, knihovnu digitálních dokumentů (více než 40 000 titulů) a odborné lektory pro vzdělávání při užívání ozvučených počítačů a mobilních telefonů. Základem je pro nás samostatný člověk, který po ztrátě zraku může důstojně žít a pracovat.

S čím se na vás mohou obce a města nejčastěji obracet a jak může vypadat konkrétní spolupráce samosprávy se SONS?

V současné době vnímáme nárůst počtu zejména seniorů se zrakovou vadou. Města a obce se na nás mohou obrátit s žádostí o řešení konkrétní situace

jejich občana, mohou také blízkým osobám předat potřebné informace. Klíčovým prvkem spolupráce se samosprávou jsou naše osvětové aktivity, při kterých představíme naše služby, kompenzační pomůcky a můžeme zaškolit sociální pracovníky obcí a měst v oblasti komunikace s osobou se zrakovým postižením. Úředníci samosprávy se na nás často obracejí v situacích, kdy je jejich občan ve velmi tíživé situaci, a my společně poté řešíme vše, co občan potřebuje. Další možnosti spolupráce jsou v oblasti přístupnosti webových informací a odstraňování architektonických bariér.

Jak by měla obec postupovat v situaci, kdy se její občan – například senior – náhle ocitne v roli člověka se zrakovým postižením?

Lidé s náhlou ztrátou nebo poškozením zraku často propadají beznaději a netuší, kam se mohou obrátit. Zde vnímám významnou roli obcí při zprostředkování kontaktu se SONS a zejména vysvětlení, že pro danou osobu je dostupná pomoc v její tíživé situaci. Doporučuji obcím a městům kontaktovat nejbližší

pobočku SONS a domluvit se na přímé práci s postiženým občanem. Pokud člověk s postižením zraku žije sám, zajistíme terénní pomoc v jeho bydlišti, sepíšeme žádosti o příspěvek na péči, průkazy ZTP a ZTP/P, představíme a nabídneme vhodné kompenzační pomůcky a nastavíme průběžné procvičování dovedností vedoucích k samostatnému životu se zrakovou vadou. Důležité je také zařadit zrakově postižené osoby do společenského života v rámci našich aktivit a aktivit měst a obcí, aby nezůstaly vyloučeny na okraji společnosti.

Jaké základní úpravy a přístupy doporučujete při fungování obecních úřadů a veřejných institucí, aby byly přístupné nevidomým a slabozrakým občanům?

Klíčová je dostupnost základních informací na webových stránkách obecních úřadů a veřejných institucí pro zrakově postižené, důležitá je správná vizualizace a nastavení webových stránek pro hlasové odebítáče nevidomých. Tuto klíčovou oblast řeší zákon č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací.

Setkáváme se s tím, že webové stránky naší samosprávy nejsou dobře přístupné a my se poté snažíme

komunikovat a sjednat nápravu. Obce a města se na nás mohou obrátit s žádostí o provedení auditu přístupnosti webových stránek pro nevidomé a slabozraké a poté také spolupracujeme na odstranění základních nedostatků. Důležité je také bezbariérové prostředí pro nevidomé a slabozraké, tuto oblast řeší Česká technická norma ČSN 73-4001 – Přístupnost a bezbariérové užívání, z července 2024. Zde výrazně spolupracuje se samosprávou naše oddělení pro odstraňování architektonických bariér, obce s námi konzultují nastavení vodících linií, hlasové majáčky a orientaci nevidomých a slabozrakých v daném prostoru. Velkou překážkou v rámci samospráv jsou také např. vyvolávací systémy, které nevidomí obtížně ovládají, a zde je potřeba respektovat zákon o požadavcích na přístupnost některých výrobků a služeb číslo 424/2023 Sb. s účinností od 28. června 2025. Výsledkem má být bezpečný pohyb a dobré orientační prvky pro občana s bílou holí nebo silnými brýlemi.

SONS je připravena díky své celostátní působnosti a profesionalitě pomáhat tam, kde je potřeba zajistit dobrý život komunity zrakově postižených.

Děkujeme za rozhovor.

Prevence u mužů je speciální disciplína

Michaela Tůmová z organizace Hlas onkologických pacientů vysvětluje, proč je včasný záchyt onkologických onemocnění klíčový nejen pro samotné pacienty, ale i pro celý zdravotní systém. V rozhovoru přibližuje, jak mohou obce šířit srozumitelné informace o screeningových programech i v těch nejmenších regionech – prostřednictvím letáků, QR kódů či spolupráce s místními obchody – a proč je právě u mužů prevence často „speciální disciplínou“, která vyžaduje jiný jazyk i jiné kanály komunikace.

Léčba onkologických onemocnění je dnes extrémně nákladná. Proč je podle vás zásadní soustředit pozornost mnohem více na prevenci než až na samotnou léčbu?

Prevence je vlastně šance, jak „zachytit nemoc včas“. Zní to pateticky, ale v onkologii je to tvrdá realita. Viděla jsem příběhy, kdy člověk přišel na screening, nález byl malý, léčba relativně jednoduchá a za pár měsíců se vrátil do práce a do života. A pak jsem viděla i druhý pól: „Já jsem nechtěl obtěžovat... já jsem to odkládal...“ a najednou se řeší pokročilé stadium, dlouhá léčba, komplikace, rodina na pokraji sil.

A ano – léčba pokročilých onkologických diagnóz je pro systém extrémně nákladná, ale pro mě je důleži-

tější to lidské: prevence často rozhoduje o tom, kolika utrpení se dá vůbec předejít. Každý včasný záchyt znamená méně agresivní léčbu, méně komplikací a mnohem větší šanci na normální život.

Jak velký rozdíl může včasný záchyt znamenat nejen pro pacienta, ale i pro celý zdravotní systém?

Včasný záchyt může znamenat, že pacient nepostoupí do dalších stádií onemocnění, nepostihne další orgány, léčba je lehčí a jeho návrat do aktivního života jistější. Pro systém je to úleva finanční, protože čím pokročilejší stadium, tím je většinou léčba nákladnější, a jedná se i o lidské kapacity – čas lékařů, sester, lůžka. A pro rodinu je to rozdíl mezi tím,

jestli „to nějak zvládnou“, nebo jestli se jim život převrátí na roky.

Hlas onkologických pacientů se dlouhodobě věnuje osvětě. Jakou roli v prevenci hraje dostupnost srozumitelných informací?

Obrovskou. Informace je první krok k tomu, aby se člověk vůbec odhodlal. Spousta lidí není proti prevenci. Jen neví: „Na co mám nárok? Kam se objedná? Potřebuji žádanku? A co když nemám praktika?“ Často se setkávám s tím, že se lidé stydí říct si o pomoc. Nechtějí být za „hypochondry“, nechtějí „zabírat místo“. A když jim dáte jednoduchou, lidskou informaci – žádné strašení, žádná džungle textu – udělají ten krok. Někdy stačí opravdu málo: jedna jasná věta a jeden odkaz.

Setkáváte se s tím, že lidé často nevědí, kam se obrátit nebo na jaká vyšetření mají nárok?

Ano, velmi často. A nejvíc to vidíme mimo velká města. Lidé se ptají: „Můžu jít na screening, i když nemám praktického lékaře?“ nebo „Jak často se chodí na prohlídku?“ a „Kde najdu kontakt, který mi někdo zvedne?“ Informace musí být jednoduchá a musí být dostupná tam, kde lidé jsou.

Vaše organizace distribuuje informační letáky a nálepky s QR kódy, které odkazují na preventivní vyšetření či odbornou pomoc. Jak tento systém funguje v praxi?

Funguje jako zkratka. Člověk stojí v obchodě, na úřadě nebo na benzínce, vidí nálepku, naskenuje QR kód a dostane se na stránku, kde najde jasné kroky: co to je, pro koho, jak často a hlavně „co mám udělat teď“. Je to pro nás důležité i proto, že lidé nemají čas a energii hledat. Když už se v nich ten impuls objeví, musíme jim to co nejvíc ulehčit. A QR kód je dnes nejrychlejší navigace.

Jaké informace lidé po načtení QR kódu nejčastěji hledají?

Nejčastěji hledají praktické informace, jak a kde se můžou objednat, kdo jim dá žádanku a jak bude vše probíhat. A také hledají potvrzení, že to dává smysl, že nejdou zbytečně, že je to normální a správné.

Pro malé obce je typické, že mají omezený přístup ke zdravotním službám. Jak lze podle vás přiblížit odbornou pomoc i lidem v těch nejzapadlejších regionech?

V nejmenších obcích je prevence často otázka logistiky a zvyku. Když je lékař daleko, doprava složitá

a člověk má práci, děti, rodiče, prevence jde stranou. Proto se snažíme, aby informace byla dostupná přímo v obci – aby se člověk aspoň dozvěděl, co má dělat a kam se obrátit. A obce mají obrovskou sílu v tom, že umí komunikovat lidsky a lokálně. Když se prevence objeví v obecním zpravodaji, na vývěsce, v obchodě, tak to najednou není „něco z internetu“, ale součást života obce.

Vidíte potenciál právě v místech, kde se lidé přirozeně setkávají – v obchodech, obecních vývěskách, kulturních domech?

Ano. Prevence nesmí být jen na webech ministerstev. Musí být tam, kde se lidé zastaví a mají chvíli času. Vývěska, kulturní dům, knihovna, obchod – to jsou místa, kde se informace opravdu dostane k lidem. A navíc se o ní pak mluví. A to je přesně to, co prevence potřebuje.

Navazujeme na rozhovor s Pavlem Březinou z COOPu (viz str. 59–61), který mluvil o možnosti sdílet informace o zdravotnické prevenci pomocí komunikace se zákazníky jejich prodejen. Mohly by se právě zde objevit i vaše informační materiály?

Určitě. COOP je pro mnoho obcí stabilní služba a často i místo, kde se lidé setkávají. A to je pro prevenci ideální – bez nátlaku, bez studu, bez nutnosti někam volat. Když člověk vidí jasnou informaci při běžném nákupu, může to být ten moment: „Dobře, tak to udělám.“ A někdy je to doslova poslední šance, než se z malého problému stane velký.

Jaký význam má podle vás propojení prevence se sítí obchodů, které jsou často poslední službou v obci?

Obrovský. Je to dostupnost. Je to každodennost. A je to důvěra. Prevence je často o tom, aby člověk překročil bariéru. A když mu to usnadníte v místě, kam chodí přirozeně, má prevence vyhráno.

Často se mluví o tom, že přístup k prevenci se u mužů a žen výrazně liší. V čem je podle vás prevence u mužů „speciální disciplínou“?

U mužů se prevence častěji odkládá. Je v tom kus studu, kus bagatelizace a často i naučená role: „Já to vydržím.“ Jenže onkologie je v tomhle neúprosná – ona nečeká. Nádor na chlapáctví neslyší. Tlilkrát jsme zažili, kdy žena v rodině tlačila na prevenci roky a muž šel až ve chvíli, kdy už bylo pozdě. A ten moment, kdy vám doma někdo řekne: „Kdybych šel dřív...“, je strašně silný. Ne kvůli výčitkám, ale kvůli té zbytečné ztrátě šance.

Jaké nástroje nebo formy komunikace se u mužů osvědčují nejvíce?

Stručnost, konkrétnost a respekt. Žádné moralizování. Funguje: „Zabere to 15 minut.“ „Jednou za dva roky.“ „Tady je QR kód, tady se objednáš.“ A funguje i to, když je prevence „na místech pro muže“ – sport, práce, čerpací stanice, obchody. Prostě tam, kde se pohybují a jsou to místa důvěryhodná.

Zmiňujete také možnost umístit informační materiály například na čerpacích stanicích. Proč právě tam?

Protože jsou to místa na cestě. Lidé tam mají chvíli času, stojí, čekají a hlavně – chodí tam opakovaně. Prevence potřebuje opakování a jednoduchý impuls. A jsou skupiny, které se ke zdravotní péči dostávají hůř – třeba lidé, co jsou pořád na cestách. Pro ně může být QR kód na benzínce reálný první krok. Ideální je i moment soukromí, třeba právě na veřejných toaletách v kabinkách nebo na zrcadlech. Soukromí hraje velkou roli.

U kterých profesí – například u řidičů kamionů či dálkové dopravy – vidíte zvýšené riziko některých onkologických onemocnění, jako je karcinom močového měchýře?

Často nejde jen o jednu diagnózu, ale o kombinaci faktorů: dlouhé sezení, nepravidelný režim, stres, někdy kouření, horší strava a hlavně nízká dostupnost prevence. A právě proto má smysl tyto skupiny „zachytit“ tam, kde se opravdu vyskytují.

Obce často řeší rozpočty. Jak je to s dostupností vašich materiálů – mohou si je obce objednat bezplatně?

Naším cílem je, aby prevence nebyla otázkou rozpočtu. Obce dělají obrovský kus práce a často s minimálními prostředky. Když obec chce prevenci podpořit, měla by mít možnost sáhnout po materiálech jednoduše a bez bariér. Pro nás je důležité, aby se prevence dostala i tam, kde není marketingový rozpočet – do malých obcí, kde je nejvíc potřeba. Proto se spojujeme s dalšími partnery, kteří nám pomohou šířit informace tak, aby byly dostupné.

Co byste doporučila starostům a starostkám, kteří chtějí prevenci aktivně podpořit ve své obci?

Vyberte tři až pět míst, kde se lidé přirozeně potkávají: obchod, vývěska, úřad, knihovna, kulturní dům. Dejte tam jednoduché materiály s jasným sdělením a QR kódem. A zopakujte to i v obecním zpravodaji. Nejde o jednorázovou akci – prevence funguje, když je vidět opakovaně a bez nátlaku.

Můžete uvést konkrétní příklady vaší práce na zvyšování informovanosti v různých krajích?

Naše práce je často „tichá“ a praktická: domluvit distribuci materiálů, vytipovat místa s největším dopadem, upravit sdělení tak, aby bylo srozumitelné pro místní komunitu, a hlavně – propojit obec s tím, kde lidé najdou další krok.

Často slyšíme: „Tady lidi nevědí, kam jít.“ A když se povede dát do oběhu jednoduchou navigaci, najednou se objevují dotazy, objednání, zájem. Pro prevenci je to zásadní – i malý nárůst informovanosti může znamenat zachycený nález. Naše Cesty pacienta, edukační kampaně Ruce na prsa, Čůrák zdravě, Prostatu nepřecháráš, to jsou tituly, se kterými se lidé často setkávají ve veřejném prostoru.

Kde je podle vás opravdu obtížné dostat se k odborné pomoci a kde naopak funguje spolupráce s obcemi či zdravotnickými zařízeními dobře?

Nejtěžší je to tam, kde se potká velká vzdálenost, nedostatek praktických lékařů a nízká informovanost. Tam lidé často „nevědí, kde začít“. Naopak dobře to funguje tam, kde obec bere prevenci jako součást péče o komunitu a kde je otevřená spolupráce – s místními lékaři, s obchody, s komunitními místy. Vždycky, když se prevence stane normální součástí života obce, začnou se dít dobré věci. A díky sledování screeningových programů na celostátní úrovni víme, kde to funguje.

Děkujeme za rozhovor

Když se v obci něco povede, je to práce všech. Když...

POMŮCKA: ASTL, ERA, ERIS, EVIL	SMRTELNÁ NEMOC	TKALCŮV NÁSTROJ		INICIÁLY SPISO- VATELE LUSTIGA	1. DÍL TAJENKY	TVOJE ŽEN. ROD	JMÉNO SPISOVA- TELE KEPLERA		LÁTKA PŘI- KLADANÁ NA NEMOC- NÉ MÍSTO	ŘÍMSKÝCH 51	ÚDOBÍ		PIVO NĚMECKY	ČESKÁ ZPĚVAČKA	CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST ZKR.	STARÁ HOLANDSKÁ JEDNOTKA OBJEMU
CHEMICKÁ ZNAČKA ARSENU			ČESKÝ SOCHAŘ VLADIMÍR ???					POKŘIK PŘI BYČÍCH ZÁPASECH				POZOR HOVOR.				
			2. DÍL TAJENKY													
INFORMAČNÍ TECHNO- LOGIE ZKR.			BULHAR- SKÁ MĚNA					LUXUSNÍ KABELKA								
			ZRNITÝ LED					ŽLUTOHNĚ- DĚ BARVIVO								
ZNAČKA NAKLAD- NÍCH AUTO- MOBILŮ				OPRAVNĚNÝ POŽADAVEK						NOVOTVAR						
				DLOUHÁ CHVÍLE						SVAZEK KLESTÍ						
PRASNICE						VÝPLŇ OKNA					FRAN. HUD. SKUPINA				ČERVENÝ ANGLICKY	ŘECKÁ BOHYNĚ VAŠNĚ
						ZLO ANGLICKY										
	SKLAD NA LÁTCE	HORNÍ KONČETINY ZN. ELEKTR. SPOTŘEBIČŮ					ORÁČ NÁREČNĚ						HLAS VRAN			
							PRCHAVÁ KAPALINA						TROPICKÁ ROSTLINA			
FANOUŠCI								OLEJOVÁ TEKUTINA						FILM. MIMO- ZEMŠTAN		
								BEZ TOHO, ŽE								
INICIÁLY POLITIKA RAŠINA			CIZÍ ŽENSKÉ JMÉNO						VŽDY							
			TISK SLOVEN.						ÚTOK							
INICIÁLY REVOLU- CIONÁŘE TROCKEHO				ŽENSKÉ JMÉNO											HLODAVEC OSMAK	NEPOČKAT A ODJET
				ŘECKÝ BAJKAŘ												
DOLEPENÍ						CIZÍ ŽEN- SKÉ JMÉNO						PŠTROSO- VITÝ PTÁK				
						DOKTOR PŘIŘ. VĚD						MRAVO- KARCE				
	ZKRESLENÝ VJEM	JMÉNO PSA					MĚSTO V ÚSTEC. KRAJI						VÍŘENÍ			
		HL. MĚSTO NORSKA					ŘECKÝ BŮH LÁSKY						PLÁŽE			
MĚNÍCI ČASTO BYDLISTĚ STR. ROD								VELKÁ KOV, NÁDOBA						CHEM. ZN. GERMANIA		
								JEMNÁ PÁRA						PŘÍPRAVEK NA HOLENÍ		
INICIÁLY REŽISÉRA SMOLJAKA			NÁZEV ŽVÝKAČKY						MALÝ ČLOVĚK							
			NADACE						ZVÍŘECÍ DRÁP							
MIMO- ZEMSKÁ SERIÁLOVÁ POSTAVA				TVRDÝ BONBON						NÁDOBY NA RYBY					ZNAČKA FRANCOUZ- SKÉ KOSME- TIKY	ANNA DOMÁCKY
				ZNAČKA PRAČEK						KONEC MODLITBY						
HEREČKA DEMI ???						PŘÍBLIŽO- VACÍ ZÁKOP						ČESKÝ HEREC ČESTMÍR ??				
						JM. CHAČA- TURJANA						SVAZ				
	SVATOZÁŘ ZASTAR.	DRUH HVĚZDY					HLUK						FRANCOUZ- SKÁ ŘEKA			
		LÉČIVÁ ROSTLINA					KOUŘEM KONZER- VOVAT						SÍŤ ČERPA- CÍCH STANIC			
NADPOČET								VÝNOS Z KAPITÁLU							OTÁZKA PŘI SÁZCE	
								VÝTAŽEK Z BYLIN							SVĚTADÍL	
TYP RUSKÝCH LETADEL			CHATOVÉ KOLONIE						AMERICKÁ ŘEKA							
			ČES. A SLOV. FEDER. REP.						TENTO RUSKY							
TEKUTINA VYLUCOVA- NÁ LEDVI- NAMI				ŠKODLIVINY V OVZDUŠÍ						ŘECKÁ BOHYNĚ SPORU					PŘEMLUVIT HOVOR.	LOSOSO- VITA RYBA
				INIC. SPIS. OLBRACHTA						OBRÁCENÉ						
BEZPEČ- NOST SILNIČNÍHO PROVOZU						UKAZOVACÍ ZAJMENO					OMAMNÁ LÁTKA					
						PRKENNÝ STROP					ÚČASTNÍK DĚJE					
	OBEC OKR. CHOMUTOV	HAJNÝ					POLO- DRAHOKAM						PRVNÍ ŽENA			
		OBYVATEL- KA IRSKA SLOVEN.					MOTOROVÁ VOZIDLA						PLOD SE SKOŘÁPKOU			
VÝKRM ZVÍŘAT NA MASO				ELIŠKA DOMÁCKY				TÍMTO ZPŮSOBEM						INICIÁLY SPISOVAT. ROLLANDA		
				KARTÁ- GINEC				MPZ NAMIBIE						STOVKY		
DOKTOR ZKR.			PRĚRŮJNÍ HLODAVEC						JSOUČÍ NA 400. MÍSTĚ							
			INIC. REŽIS. LIPSKEHO						INIC. HER. PLACHTY							
SLADKO- VODNÍ DRAVÁ RYBA						UTAJENÉ						UHLOVODÍK SE DVĚMA UHLIKY				
ZNAČNĚ						JEDNOTKA PROUDU						CHAJDA				

Vyplněnou tajenku nám zašlete nejpozději do 31. 3. 2026 na adresu kockova@smocr.cz
První 3 obdrží malý dárek

AUTONOMNÍ PRODEJNY 24/7 PRO OBCE A MĚSTA

KNOWINSTORE PŘINÁŠÍ ŘEŠENÍ NA KLÍČ

- » Revitalizace prodejny & instalace technologií.
- » Dodání vybavení vč. pokladny, regálů a lednic.
- » Doporučení sortimentu zboží vč. vhodného dodavatele.
- » Poskytnutí aplikace nebo NFC čipových karet ke vstupu.
- » Zajištění bezpečnosti pomocí kamerových systémů a AI.
- » Flexibilní volba mezi autonomním a hybridním režimem.
- » Pozvednutí kultury nakupování.

 Storeup

**Hlavní benefity
nákupe
v bezobslužné
prodejně**

ČAS

nakupování 24/7

CENA

běžná bez nákladů
na dopravu

ZBOŽÍ

čerstvé i trvanlivé

PERSONÁL

flexibilně přítomný

TECHNOLOGIE

nákupe s telefonem
nebo čipovou kartou

KNOWINSTORE
www.knowinstore.cz

OBCHOD 24/7 v Nesvačilce

NESVAČILKA

Nedaleko od Brna, v obci Nesvačilka, zprovoznil před 9 měsíci prodejnu otevřenou 24/7. Obec s 350 obyvateli se ocitla v situaci, kdy bylo potřeba obnovit a modernizovat místní prodejnu smíšeného zboží.

O úspěšnou realizaci se zasadila starostka paní Tereza Vlčková za pomoci společnosti KNOWINSTORE.

KNOWINSTORE

Paní Starostko, co Vás přimělo k tomu zabývat se modernizací prodejny?

V obci jsme měli prodejnu v pronajaté obecní budově, která však občanům z různých důvodů nevyhovovala. To vedlo k nízkým tržbám, až provozovatel činnost ukončil úplně. Obec se tak ocitla bez obchodu. Pro naše obyvatele, a zejména pro seniory, pro které je dojíždění do vedlejších obcí komplikované, je ale místní prodejna naprosto klíčová. Se zastupitelstvem jsme proto intenzivně hledali způsob, jak tuto službu u nás znovu zajistit a udržet.

Kde jste se poprvé setkala s bezobslužnou technologií pro provoz 24/7?

Zpočátku jsem o bezobslužných prodejnách pouze četla v novinových článcích nebo viděla reportáže v televizi. Jakmile jsme se o tuto možnost začali zajímat vážně, nechtěla jsem nic nechat náhodě a zajela jsem se osobně podívat do obce, kde už tato technologie úspěšně funguje, abych viděla provoz v praxi.

Co všechno bylo potřeba v obchodě zrekonstruovat a zmodernizovat?

Samotná budova byla v dobrém stavu. Hlavní stavební úprava spočívala v zazdění nadbytečných dveří, čímž vznikl ucelený, bezpečnější a přehlednější prostor. Největší změnou byla samozřejmě instalace technologií pro automatizovaný provoz – od úpravy vstupních dveří přes zavedení QR čteček až po instalaci moderního kamerového a zabezpečovacího systému.

Změnil se i sortiment zboží a měli občané možnost se k jeho skladbě vyjádřit?

Ano, sortiment jsme upravili tak, aby se soustředil primárně na čerstvé pečivo a základní potraviny každodenní spotřeby. Přímo v prodejně mají lidé k dispozici „knihu přání a stížností“, kam mohou psát, co jim v regálech chybí nebo co by zlepšili. Snažíme se obchod maximálně přizpůsobit potřebám místních, aby u nás vždy našli to, co skutečně potřebují a chtějí.

Jak hodnotíte první měsíce provozu?

Začátky byly náročné, zejména po administrativní stránce. Hodně času zabralo nahrávání veškerého zboží do systému a proces učení se s ním pracovat. Museli jsme si také osvojit postupy, jak řešit případné technické poruchy. Nicméně od občanů slyším hlavně chválu a slova vděčnosti, což bylo naším hlavním cílem. I když byly první týdny hektické, dnes jsem velmi ráda, že jsme do tohoto projektu šli.

Adaptovali se na nový způsob nakupování a technologie i senioři?

Přiznám se, že zpočátku se někteří starší spoluobčané trochu ostýchali. Pomohlo ale ujištění, že v určité hodiny je v prodejně přítomna paní provozní, která jim se vším pomůže. Postupem času se lidé s technologií sžili a dnes už mnoho dříve narozených zvládá nákup úplně samo. Adaptace tedy proběhla velmi úspěšně a obchod se stal přirozenou součástí jejich života.

Od roku 2022, kdy KNOWINSTORE otevřela první autonomní prodejnu, jsou každoročně zprovozněny desítky obchodů tohoto typu. Mezi další úspěšné projekty patří např. prodejny ve Rváčově, v Koldíně, Neratově, Žampachu apod.

www.knowinstore.cz

Ojeté pneu patří do servisu

Přezujte a nechte je tam. Zdarma.

Věděli jste, že **můžete odevzdat** ojeté pneumatiky na místech zpětného odběru – a to zcela zdarma, bez ohledu na značku nebo jestli je měníte za nové? Těchto míst v síti Eltma jsou tisíce po celé republice a nejčastěji je to právě váš nejbližší servis. Tak se tam stavte s ojetými pneu, **je to jednoduché a hned!**

Najděte nejbližší sběrné místo na www.eltma.cz

**Zveme vás na 28. ročník mezinárodní konference
zaměřené na digitalizaci veřejné správy a rozvoj eGovernmentu**

iss

18.–19.5.26 Hradec Králové
Kongresové centrum Aldis

Více informací
a registrace na

iss.cz

pořadatelé

spolupracují

OTEVŘENO

POTRAVINY 24/7

**smart
store**
24/7 powered by PVA

24/7

**bezobslužná
prodejna
pro obce
od 1,7 mil. Kč**

Jak to vlastně funguje?

- Vstup do prodejny pomocí mobilní aplikace nebo zákaznické karty
- Identifikace nakupujících zajištěna pomocí bankovní identity
- Platba na samoobslužné pokladně
- Analýza kamerových záznamů a zpětné vyhodnocování

Kompletní kontejnerová prodejna obsahuje tyto základní komponenty:

- Kontejnerová jednotka 9 x 3,2 m včetně skladu
- Kompletní systém pro provoz 24/7
- Samoobslužnou pokladnu

svazmesto.cz

SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY